

CONGRES- KRANT

Congres juni 2025

Inhoud

Welkom op het GroenLinks-congres.....	3
Praktische informatie	5
Programma	6
Hoe werkt het stemmen?	7
Vragen over stemmen.....	10
Goed om te weten	11
Orde van het congres	13
Toegankelijkheid van het congres.....	17
Voordrachten leden partijbestuur	19
Voordrachten leden toezichtraad	22
Voordrachten leden interne kandidatencommissie	23
Voordracht leden congrespresidium	25
Voordracht leden EGP-delegatie	27
Wijziging van het huishoudelijk reglement	33
Verantwoording Tweede Kamerfractie GroenLinks-PvdA 2024-2025	39
Verantwoording Eerste Kamerfractie 2024	47
Verantwoording fractie Europees Parlement 2024	55
Verantwoording partijbestuur 2024	62
Verantwoording toezichtraad 2024	72
Verantwoording congrespresidium 2024.....	76
Verantwoording interne kandidatencommissie	78
Verantwoording EGP-delegatie.....	81
Goedkeuren jaarrekening 2023	87

Welkom op het GroenLinks-congres

Beste partijgenoten,

Ik verheug me erop jullie op 21 juni te ontmoeten in Nieuwegein voor het 45ste congres van GroenLinks. In deze congreskrant lees je meer over de agenda van de dag, de verantwoordingen van de fracties en het partijbestuur, de kandidaten die worden voorgedragen voor verschillende functies en nog veel meer.

Welkom nieuwe leden

Voor veel leden zal dit de eerste keer zijn dat zij een GroenLinks-congres bijwonen. Het afgelopen jaar hebben we als GroenLinks – net als de PvdA – enorme aantallen nieuwe leden mogen verwelkomen. We zien dat veel mensen zich zorgen maken over de koers van ons land en de wereld, en onze links-progressieve beweging willen steunen door lid te worden. Er zijn ook veel mensen die dubbellid worden van GroenLinks en de PvdA omdat zij de samenwerking steunen. Dat we zulke grote ledenpartijen zijn is een enorme kracht waar we ontzettend trots op zijn. Dank je wel voor je steun en betrokkenheid en heel veel plezier op je eerste congres. Sluit vooral in de ochtend aan bij de informatiesessie voor nieuwe leden!

Drie congressen op één dag

We organiseren op 21 juni maar liefst 3 congressen: het GroenLinks-congres, het PvdA-congres en het gezamenlijk GroenLinks-PvdA-congres. Want ook al doen we steeds meer samen, we zijn nog steeds twee zelfstandige verenigingen. Sommige besluiten nemen we dus elk afzonderlijk, zoals het benoemen van partijbestuursleden. Over moties die zijn gericht aan onze Tweede Kamerfractie stemmen we dan juist weer gezamenlijk. We proberen het voor dubbelleden mogelijk te maken om bij beide partijen je stemrecht uit te oefenen. De congressen van GroenLinks en de PvdA overlappen, maar je kunt online stemmen bij beide.

Het principebesluit

Voorafgaand aan het congres leggen de partijbesturen van GroenLinks en de PvdA in een ledenreferendum aan de leden de vraag voor: moeten GroenLinks en de PvdA samengaan in een nieuwe politieke partij? Als er vóór het voorstel wordt gestemd, betekent dit dat we gaan toewerken naar de oprichting van een nieuwe partij halverwege 2026. Met dit besluit bepalen we een jaar eerder hoe we als partijen samen verder willen. De afgelopen tijd zijn we namelijk steeds intensiever gaan samenwerken.

Bijna 90% van de lokale afdelingen heeft besloten om samen te gaan tijdens de volgende gemeenteraadsverkiezingen. De internationale instabiliteit neemt toe en ook Nederland verandert in rap tempo. Na meer dan een jaar ruzie en stilstand is het kabinet Schoof eindelijk gevallen. Er komen vervroegde verkiezingen aan. Door nu duidelijkheid te creëren over onze gezamenlijke toekomst kunnen we ons volle bak gaan richten op waar we het allemaal voor doen: de wereld veranderen.

Omdat dit een groot en belangrijk besluit is voor onze partij organiseerden we de afgelopen maanden vele ledengesprekken. We hopen dat zoveel mogelijk leden nu hun stem laten horen in het referendum.

Tot slot

Let een beetje op elkaar. Maak bijvoorbeeld een praatje met iemand die je niet kent. Maar bovenal: geniet van de dag en van het goede gezelschap op 21 juni, en laat je horen!

Hartelijke groet,

Katinka Eikelenboom

Partijvoorzitter GroenLinks

Praktische informatie

Datum, tijd en locatie

45e GroenLinks congres / 21 juni 2025 / NBC Congrescentrum Nieuwegein / Start livestream: 10.20 uur / livestream is te volgen [GroenLinks.nl/live](https://groenlinks.nl/live).

Organisatie congres

Het congres is georganiseerd door het partijbestuur. De orde van het congres is de verantwoordelijkheid van het congrespresidium. De leden van het presidium zijn: Jaap van der Heijden (voorzitter), Coos Hoebe, Jessica Kips, Rik van der Laan, Willemijn Ruberg, Werenfried Spit en Beatrijs Erends.

Meerdere congressen op een dag

Naast het GroenLinks-congres is er gelijktijdig ook een congres van de PvdA. In de middag, om 14.15 uur, begint ons gezamenlijk congres.

Moet ik me inschrijven?

Om aanwezig te zijn in NBC moet je je inschrijven via de website: groenlinkspvda.nl.

Al onze stemgerechtigde leden krijgen toegang tot de stemtool. Je kunt het congres dus ook vanuit huis volgen (via de livestream) en vanuit huis stemmen.

Livestream

De livestream is te volgen via [GroenLinks.nl/live](https://groenlinks.nl/live).

Heb ik stemrecht?

Je hebt stemrecht als je op 21 juni minimaal drie maanden lid bent van GroenLinks en als je contributie betaald is.

Programma

Het GroenLinks-congres begint om 10.30 uur. De volgende onderdelen staan op het programma:

- Welkom en introductie
- Speech Dwars
- Gesprek met Lilianne Ploumen en Jesse Klaver
- Orde van het congres
- Reglementswijzigingen
- Jaarrekening
- Verantwoordingen
- Afscheid en benoemingen
- Moties
- Afsluiting

Hoe werkt het stemmen?

Stemmen via de stemtool

Je ontvangt 2 keer een mail van ons met daarin de link naar de stemtool en jouw persoonlijke stemcode. Deze link en code zijn pas op 21 juni bruikbaar. De eerste mail ontvang je een week voorafgaand aan het congres. De tweede (reminder)mail ontvang je op vrijdag 20 juni.

Tijdens het congres is in de zalen een helpdesk aanwezig. Daar kun je onder andere terecht met vragen over het inloggen, over de livestream, of het stemmen op moties.

Stemmen voor dubbelleden

- 2 stemomgevingen die je op 1 mobiele telefoon kunt openen.
- Op je telefoon kun je de stemomgevingen op 2 pagina's tegelijkertijd open zetten.
- Je kunt ook een laptop of iPad en een telefoon gebruiken als je dat handiger vindt.
- Je krijgt over en weer een melding in de stemomgevingen wanneer de stemming start bij de PvdA of GroenLinks. Zo kun je switchen tussen de 2 stemomgevingen en bij beide partijen stemmen.

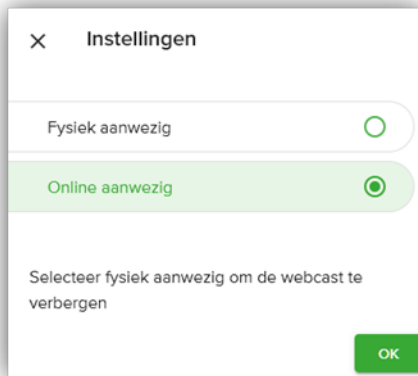
Tips

- Sluit zo veel mogelijk alle openstaande pagina's op je telefoon en zet alleen de 2 pagina's met de stemomgeving open.
- Neem indien nodig een oplader en een powerbank mee.

FAQ stemplatform

Leden thuis en in de zaal maken gebruik van hetzelfde platform. Vanuit de zaal kan dit via de smartphone. Vanuit huis is ons dringende advies om in te loggen via laptop of desktop.

Je krijgt eerst de vraag of u online of fysiek aanwezig bent. Afhankelijk van uw keuze staat de webcast aan of uit. Je kunt dit later nog veranderen op het 'tandwiel' rechtsboven.

Wanneer je aanwezig bent in de zaal en ingelogd bent op je telefoon

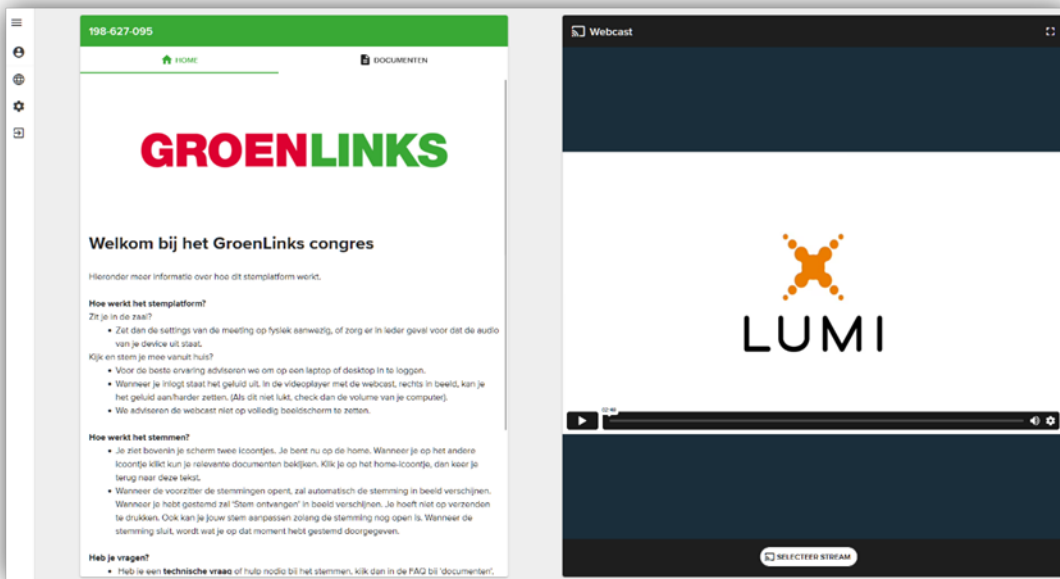
- De webcast van de vergadering is uitgezet of geminimaliseerd en gemute. Zo niet, zet met de volumeknop in je webcast het geluid op stil en minimaliseer met de zwarte balken de webcast.
- Scroll naar beneden voor vragen over hoe je stemt.
- Tijdens de vergadering zie je naast de startpagina-icoon een icoon voor documenten. Hier vind je de FAQ en waar van toepassing, congresbundel(s) en afhandelingvoorstel.
- Om de webcast te activeren druk je onderaan de pagina op de knop “Webcast”.

Wanneer je vanuit huis meekijkt en stemt

- Login op desktop/laptop voor de beste gebruikerservaring.

Hoe werkt het stemplatform vanuit huis (online)

- Het linkerscherf bevat informatie over het gebruik van de stemtool.
- Rechts zie je de webcast met de uitzending.
- Tijdens de vergadering verschijnt er in het menu bovenin een icoon voor documenten. Hier vind je de FAQ en waar van toepassing, congresbundel(s) en afhandelingvoorstel.
- Het is een live-uitzending, dus om verwarring tussen stemmingen te voorkomen: **druk niet op pauze**.
- In het rechterscherf zie je onderaan knoppen voor live ondertiteling.

Ik zie geen webcast

De webcast zal enkele minuten vóór aanvang van de vergadering gestart worden.

Mijn webcast staat stil

Per ongeluk heb je op jouw muis geklikt terwijl je in het rechterpaneel staat, dan pauzeert het beeld. Druk weer op play. Lukt dit niet? Check je internetverbinding.

Ik heb geen geluid

Activeer het geluid van de webcast player en controleer of het volume van jouw apparaat aan staat.

De webcast doet het niet

Ververs de pagina, in sommige bedrijfsnetwerken wordt het gebruik van video-platformen niet

toegestaan. Gebruik geen VPN, kijk niet via Citrix of probeer een andere browser of internetlijn (4G, 5G).

Vragen over stemmen

Waar zie ik dat ik kan stemmen?

De stemming oppt automatisch op wanneer de voorzitter de vergadering opent.

Ik heb mijn stem aangeklikt maar nu kan ik deze niet verzenden/bevestigen?

Klopt, dat is niet nodig. Nadat de voorzitter de stemming heeft geopend staat deze een minuut open. Je klikt dan jouw stem aan, bijvoorbeeld: 'voor'. Er verschijnt in beeld 'Stem ontvangen'. Binnen deze minuut kan je eventueel nog jouw stem veranderen, bijvoorbeeld naar 'blanco'. Dan verschijnt er weer 'Stem ontvangen'. Wanneer de minuut voorbij is, sluit de stemming en registreert het stelsysteem jouw laatst aangeklikte stem.

Ik ben de vraag- of stemmodule kwijt, wat nu?

De webcast staat op full screen. Klik op 'Stemmen' onderin.

Goed om te weten

Nieuw op het congres

Kom om 9.30 uur langs bij onze introductie voor nieuwe leden. Hier vertellen we je alles over moties, ordevoorstellen, het congrespresidium en alle óngeschreven regels op zo'n congres. Zo ga je goed voorbereid de congreszaal in. Deze introductie voor nieuwe leden vindt plaats in zaal 6 t/m 10. (zie plattegrond)

Congresbuddy

Is dit voor jou de eerste keer dat je naar een congres gaat en wil jij graag een buddy met wie je kunt optrekken die dag? Op het aanmeldformulier kun je aangeven of je aan een congresbuddy gekoppeld wilt worden. Als je bij de registratiebalies bij de entree aangeeft dat je je hebt aangemeld voor een congresbuddy dan verwijzen onze vrijwilligers je naar de ontvangstlocatie.

Ik wil me graag goed voorbereiden op het congres. Tips?

- Om te stemmen heb je een internetverbinding en een smartphone, tablet of laptop nodig.
- Er is wifi in de congreszaal beschikbaar. Zoek het wachtwoord op als je binnenkomt.
- In deze congreskrant staat beschreven waar we over stemmen en hoe het stemmen in zijn werk gaat.
- Aanvullende informatie (bijvoorbeeld over de moties) publiceren we op 20 juni in de dagkrant.
- Op onze website vind je ook een stemformulier. Op dit formulier kun je aankruisen wat je wilt stemmen, zodat je tijdens het congres een geheugensteuntje hebt. (N.B. Dit stemformulier is geen officieel document, alleen een handig hulpmiddel om bij de hand te houden).
- In de mail ontvang je je inlogcode voor de stemtool. Die inlogcode is pas op 21 juni bruikbaar.
- Koffie, thee en fris zijn de hele dag gratis beschikbaar. Tussen 12.30 en 14.30 uur staat er een (gratis) lunchbuffet gereed. Voor de bezoekers die naar één van de sessies van het randprogramma gaan staat de lunch gereed in de subzalen.
- Bij binnenkomst is er een tassencontrole. Zorg dat je je tas gereed hebt voor controle. Er is een beveiligde garderobe aanwezig, waar je je jas en tas kwijt kunt.

- We vinden het van groot belang dat alle leden open en veilig kunnen deelnemen aan het congres en kunnen spreken op het podium. De spelregels voor het congres zijn te vinden in de Orde van het congres. Het is niet toegestaan spandoeken, vlaggen en borden mee naar binnen te nemen, deze moeten worden achtergelaten bij de garderobe.

Laatste informatie

Het congresprogramma kan altijd aan verandering onderhevig zijn. De laatste update publiceren we in de dagkrant. Je kunt de dagkrant vanaf 20 juni downloaden via de website.

Heb je vragen over het congres of over de informatie in deze congreskrant, dan kun je deze stellen via vrAGEN@groenlinks.nl.

Orde van het congres

Hieronder vind je ons voorstel voor de congresorde voor het GroenLinks-congres op 21 juni 2025. Dit zijn de spelregels om het congres ordelijk te laten verlopen. Deze spelregels zijn in lijn met de statuten en het huishoudelijk reglement van GroenLinks. Het congres stelt de congresorde aan het begin van het congres vast. Het is goed om te weten dat deze orde specifiek geldt voor het GroenLinks-congres. Voor het gezamenlijke congres, samen met de PvdA, geldt een andere orde met soms afwijkende regels.

Je kunt het congres in Nieuwegein ter plaatse bijwonen, of via de livestream volgen. Als je het congres via de livestream volgt, en je hebt stemrecht, kun je ook meedoen aan de stemmingen. Voor de andere rechten die een congresdeelnemer heeft moet je ter plaatse aanwezig zijn. Dit gaat om bijvoorbeeld het spreekrecht, het indienen van ordevoorstellen en een herstemming aanvragen. Mocht je nog vragen hebben, stel deze gerust via congrespresidium@groenlinks.nl. We wensen iedereen een goed congres.

Het congrespresidium

VOORSTEL VOOR DE CONGRESORDE

DE LEIDING VAN HET CONGRES

Ineke van Gent is de congresvoorzitter. Zij heeft de leiding over het congres en spreekt uit welke besluiten het congres neemt.

Het congrespresidium is verantwoordelijk voor een ordelijk verloop van het congres. Bij het congrespresidium kun je terecht met vragen, opmerkingen of klachten over de gang van zaken. Tijdens het congres vind je het congrespresidium aan de organisatietafel in de congreszaal. Voorafgaand kun je contact opnemen via congrespresidium@groenlinks.nl.

SPREKEN OP HET CONGRES

Om te spreken op het congres moet je ter plaatse aanwezig zijn. Bij onderwerpen waarbij de leden mogen spreken, gelden de volgende regels:

- Als het om een voorstel van het partijbestuur gaat, mag het één lid van het partijbestuur als indiener het voorstel eerst toelichten.

- Bij een motie of amendement van andere indieners, mag één spreker het voorstel als eerste namens de indieners toelichten. Deze krijgt 1 minuut spreektijd. Vervolgens komt er een spreker die namens het partijbestuur reageert. Deze krijgt eveneens 1 minuut.
- De overige sprekers moeten zich vóór de start van de behandeling van het betreffende agendapunt melden bij het meldpunt voor in de zaal. Zij spreken in de volgorde van aanmelding, tenzij het presidium anders beslist.
- De spreektijd is een halve minuut. Aanmelden betekent niet dat je altijd mag spreken. Als er veel sprekers zijn of als de congresvoorzitter van mening is dat argumenten te veel herhaald worden, kan deze het inspreken afbreken.
- Na de overige sprekers, mag het partijbestuur kort reageren op de voorgaande sprekers. En bij een andere indiener, mag de spreker namens de indieners daarna ook kort reageren.
- De spreektijd wordt geprojecteerd, zodat de spreker ziet hoe lang deze nog heeft. De congresvoorzitter mag de duur van de spreektijd aanpassen, als dat voor de behandeling van het onderwerp nodig is.

Uitzonderingen en bijzonderheden voor het spreken op het congres:

- Bij de verantwoordingen zijn er geen sprekers. Voor de bespreking van de verantwoordingen is een apart programmaonderdeel georganiseerd.

STEMMEN OVER BESLUITEN

Je hebt stemrecht als je je minstens drie maanden voor 21 juni 2025 hebt aangemeld als lid en je contributie hebt betaald. Alle stemgerechtigde leden ontvangen voor het congres een stemcode voor de digitale stemtool. Deze staat in een e-mail die week van tevoren, én nogmaals de dag van tevoren wordt verstuurd. Bewaar deze code goed.

Stemmen gebeurt met behulp van een stemtool op je smartphone of een ander apparaat dat verbinding kan maken met internet. Tijdens het congres wordt uitgelegd hoe dit werkt. We raden je aan vooraf de telefoon of ander apparaat goed op te laden.

Je kunt bij het voorstel waarover gestemd moet worden beginnen met stemmen nadat de congresvoorzitter de stemming heeft geopend. Als de congresvoorzitter de stemming heeft gesloten, kun je niet meer stemmen over dit besluit.

De voorzitter opent de stemming na de beraadslaging.

Alle stemmingen worden gedaan met de stemtool. Alleen in de zeer uitzonderlijke situatie dat de stemtool niet goed werkt, wordt hiervan afgeweken. In dat geval kunnen alleen stemgerechtigde leden die in de zaal aanwezig zijn stemmen.

Het congrespresidium stelt de uitslag van een stemming vast en de congresvoorzitter deelt deze mee aan het congres. De door de congresvoorzitter uitgesproken uitslag is bindend, tenzij de juistheid van de uitslag onmiddellijk wordt betwist en een congresdeelnemer luid en duidelijk om herstemming vraagt. Een herstemming aanvragen kan dus alleen als je op de locatie aanwezig bent.

MOTIES EN ACTUELE MOTIES

Moties moeten op 11 juni 2025 om 23.59 uur zijn ingeleverd. Voor alle moties geldt dat zij op het moment van indiening door minimaal 25 leden moeten zijn ondertekend. Indien er op het moment van indiening onvoldoende namen onder de motie staan, wordt de motie beschouwd als niet te zijn ingediend.

Actuele moties moeten vóór zaterdag 21 juni 2025 9.45 uur worden ingediend via congrespresidium@groenlinks.nl, in het format dat op de website ook staat voor gewone moties. De motie moet dus vóór aanvang van het congres zijn ingediend. We verzoeken dringend om actuele moties zo vroeg mogelijk in te dienen, zodat we deze tijdig kunnen publiceren voor de leden. Ook een actuele motie moet door minimaal 25 leden zijn ondertekend. Actuele moties worden alleen in behandeling genomen als zij gaan over onderwerpen die na 11 juni 2025 23.59 bekend zijn geworden. Bovendien moet de motie een spoedeisend karakter hebben. Het congrespresidium bepaalt of de actuele motie in stemming wordt gebracht. Tegen deze beslissing is geen bezwaar of beroep mogelijk.

VERKIEZING TWEE LEDEN PARTIJBESTUUR

Voor twee functies in het partijbestuur moeten bestuursleden worden gekozen. In de congreskrant vind je een advies van de kandidatencommissie. Bij de stemming kun je voor beide functies stemmen op de personen die zich kandidaat hebben gesteld, en op 'geen der kandidaten'.

VERKIEZING LEDEN TOEZICHTRAAD, CONGRESPRESIDIUM, INTERNE KANDIDATENCOMMISSIE EN EGP-DELEGATIE

In deze congreskrant kun je lezen wie kandidaat is voor welke functie. Voor de toezichtraad, het congrespresidium en de interne kandidatencommissie worden evenveel kandidaten voorgedragen als er plaatsen zijn. Daarom wordt voor deze commissies over de voordracht als geheel gestemd, en niet per kandidaat (zie artikel 20 van het HR). Deze voordrachten komen tegelijk in stemming.

Bij de verkiezing van de delegatie naar de Europese Groene Partij (EGP) wordt eveneens over de voordracht als geheel gestemd, tenzij één van de kandidaten hoger op de lijst wil. In dat geval wordt er per plaats gestemd. Dan kun je voor iedere plaats stemmen op de personen die zich kandidaat hebben gesteld voor deze plek, en op 'geen der kandidaten'.

WIJZIGING VAN HET HUISHOUDELIJK REGLEMENT

Het partijbestuur heeft een voorstel om de artikelen 8, 9, 32, 33, 34 en 39 van het huishoudelijk reglement (HR) van GroenLinks aan te passen. Voor een wijziging van het huishoudelijk reglement is een gewone meerderheid nodig (meer dan 50%).

ORDEVOORSTELLEN

Een congresdeelnemer kan een ordevoorstel doen. Doe dit bij voorkeur per e-mail, ruim voor aanvang van het congres (congrespresidium@groenlinks.nl). Tijdens het congres kun je een ordevoorstel indienen bij de organisatietafel.

Het congrespresidium beslist of een ordevoorstel in stemming wordt gebracht. Voorstellen worden in ieder geval niet toegelaten als deze in strijd zijn met de wet, de statuten en/of het huishoudelijk reglement, als wordt voorgesteld om een eerdere stemming over te doen of als wordt voorgesteld om een agendapunt niet behandelen, omdat de voorbereidingstijd te kort was. Over toegelaten ordevoorstellen stemt het congres onmiddellijk, tenzij er op dat moment al een stemming gaande is.

Toegankelijkheid van het congres

Openbaar vervoer

NBC Congrescentrum is heel makkelijk te bereiken met het openbaar vervoer. Vanaf Utrecht Centraal station kun je tram 20 of 21 nemen, die iedere 7 minuten vertrekt. Je stapt na 16 minuten uit bij halte **Zuilenstein**. Vanaf daar is het nog maar 1 minuut lopen. Plan je route via 9292: www.9292ov.nl

Lunch en allergieën

Tussen 12.30 en 14.30 uur staan er lunchbuffetten klaar. Voor dit congres hoeven er geen lunchpakketten te worden gekocht. Je kunt bij het aanmelden aangeven of je een vrijwillige donatie wilt doen. De lunch is vegetarisch. Op aanvraag is een veganistische lunch beschikbaar. Allergieën of dieetwensen graag aangeven op je aanmeldformulier. Mocht je nog iets willen doorgeven dan kan dat door te mailen naar congres@groenlinkspvda.nl.

Extra voorzieningen

De volgende extra voorzieningen zijn beschikbaar gedurende de dag:

- Ruimte
- Gebedsruimte
- Kolfruite

Schrijftolk en ringleiding

Het congres is ook te volgen met ondertiteling via een schrijftolk. In de congreszaal is de ondertiteling op de schermen te zien. Er zijn plekken gereserveerd voor wie het nodig heeft dichtbij te zitten. En bij de informatiebalie kun je ringleiding ophalen. Uiteraard is de ondertiteling ook te volgen via de livestream. Als je het congres vanuit huis volgt, kun je daarvoor een aparte livestream aanzetten. Deze aparte livestream is te vinden via GroenLinks.nl/live, en via de stemtool.

Heb je vragen over het gebruik van de schrijftolk en ondertiteling of wil je meer weten over deze techniek, stuur dan een mailtje naar congres@groenlinkspvda.nl.

Bezoekers in een rolstoel

NBC Congrescentrum is rolstoeltoegankelijk. Ook beschikt de locatie over een invalidentoilet.

Extra ondersteuning

Gedurende de dag zijn overal in het gebouw vrijwilligers te vinden, te herkennen aan hun

T-shirts met logo. Zij zijn er om je de weg te wijzen, te helpen bij praktische vragen en informatie te geven. Voel je vrij om hen aan te spreken als je ergens hulp bij nodig hebt!

Tot slot

Is er nog iets anders dat jij nodig hebt om mee te kunnen doen aan dit congres, laat het ons dan weten! Dit kan via congres@groenlinkspvda.nl.

Voordrachten leden partijbestuur

Het partijbestuur is verantwoordelijk voor het dagelijks bestuur van GroenLinks. Het bestaat uit zeven leden die voor een periode van drie jaar door het congres worden gekozen. Dit gebeurt volgens een rooster van aftreden, dat betekent dat niet alle partijbestuursleden in één keer worden (her)benoemd, maar dat hun termijnen in verschillende jaren aflopen. Dit jaar worden er twee kandidaten voorgedragen voor het partijbestuur. Het gaat om twee herbenoemingen van zittende partijbestuursleden. Namelijk Katinka Eikelenboom (partijvoorzitter) en Linda Kiewiet (bestuurslid communicatie en campagne).

Katinka Eikelenboom

Voordracht

De kandidatencommissie is verheugd Katinka Eikelenboom wederom voor te kunnen dragen als beoogd partijvoorzitter. De commissie ziet in haar de ultieme balans van een koel hoofd en een warm hart, en is onder de indruk van haar doorzettingskracht en haar verbindende communicatie. Mede daardoor heeft zij de afgelopen jaren zoveel positieve impact weten te faciliteren en te realiseren binnen onze partij. Katinka weet haar doel en visie vast te houden, en oefent subtiel en inclusief invloed uit in een speelveld dat soms juist gekenmerkt wordt door dominante karakters en stevige stellingnames. Ze is een bedachtzame doorpakker die de afgelopen jaren veel gegroeid is zonder haar frisse blik te verliezen. In de gesprekken toonde Katinka een grote mate van zelfreflectie, en een scherpe analyse van zowel de huidige politieke status quo als onze partij en haar eigen rol daarin. De kandidatencommissie is ervan overtuigd dat Katinka de juiste persoon is om GroenLinks als partijvoorzitter klaar te stomen voor de volgende verkiezingen en door de volgende fase van de linkse samenwerking te loodsen.

Motivatatie

Met veel plezier heb ik gesolliciteerd voor een derde termijn als partijvoorzitter van GroenLinks. De langgekoesterde wens bij vele GroenLinks-leden – en kiezers – om linkse en progressieve politieke krachten samen te brengen, heeft de afgelopen jaren concreet vorm gekregen. De komende tijd wordt cruciaal. Naar alle waarschijnlijkheid richten we in 2026 samen een nieuwe brede links-progressieve politieke partij op.

GroenLinks heeft inmiddels bijna 50.000 leden, een groei van ruim 50% in de afgelopen zes jaar. Ik ben trots op wat we als politieke beweging hebben bereikt. We hebben ons na de harde klap van de Tweede Kamerverkiezingen in 2021 snel hersteld en in 2022, 2023 en 2024 weer electorale successen geboekt. We zijn vele spannende fases en precaire momenten goed doorgekomen. Ik heb daar ontzettend veel van geleerd en er veel grijze haren van gekregen. Maar bovenal heb ik in de loop der jaren heel veel partijgenoten leren kennen en gebouwd aan relaties en vertrouwen. Ik wil graag ook de komende tijd nog een bijdrage leveren aan onze beweging vanuit de rol als partijvoorzitter.

Drie jaar geleden formuleerde ik mijn missie als volgt: ‘we gaan goed met elkaar om - professioneel en zorgzaam -, we streven naar invloed en macht om onze idealen in de praktijk te brengen en we doen dat samen en in gesprek met elkaar’. Dat kan ik nog steeds volmondig onderschrijven. Samen kan het.

Linda Kiewiet

Voordracht

De kandidatencommissie draagt Linda Kiewiet graag nogmaals voor als beoogd bestuurslid communicatie en campagne. De kritische, nauwgezette blik en de stabiele doelgerichtheid die Linda in de afgelopen periode heeft laten zien, spreken de commissie aan. In gesprek met de commissie wist Linda goed uiteen te zetten welke positieve ontwikkelingen niet alleen de communicatie en campagnes van de partij, maar ook zichzelf heeft doorgemaakt. Linda is als

bestuurder pragmatisch, dienstbaar en gericht op samenwerking. Haar netwerk in de partij is goed en breed, en de praktische en beleidsmatige ervaring die ze op zak heeft als zittende bestuurder en als communicatieprofessional, geeft haar een goede basis voor de fase die zich aandient in de verdere uitkristallisatie van de linkse samenwerking. De commissie ziet in haar een betrouwbare en benaderbare bestuurder.

Motivatie

De afgelopen jaren heb ik deze mooie functie met heel veel plezier vervuld. Het blijft prachtig om deel uit te maken van onze groene beweging, en daar vanuit het partijbestuur aan bij te dragen. Het waren echt bijzondere jaren: sinds mijn start hebben we elk jaar een campagne gedraaid, waaronder ook de eerste campagnes samen met de PvdA. Deze waren natuurlijk spannend, maar ik ben enorm trots dat we met de campagnes voor de Tweede Kamer en het Europees Parlement samen een prachtig resultaat hebben neergezet!

Daarnaast heb ik ook altijd aandacht gehad voor interne communicatie, zodat we iedereen - leden én sympathisanten - zo goed mogelijk betrekken. Dit is met de steeds hechtere linkse samenwerking belangrijker dan ooit.

Als partijbestuur staan we aan de vooravond van belangrijke beslissingen rondom deze linkse samenwerking - met oog en oor voor de wensen van alle leden. Een enorme uitdaging, maar ook een belangrijke reden om door te gaan: ik maak het graag af! Te beginnen met de komende gemeenteraadsverkiezingen, waar we in veel gemeenten samen met de PvdA, maar soms ook apart, de verkiezingen in gaan. Dit vraagt om een slimme campagne-aanpak, zodat we in alle gemeenten, samen of apart, een superresultaat neerzetten!

Ik stel mij daarom enthousiast beschikbaar voor een derde termijn.

Voordrachten leden toezichtraad

De toezichtraad van GroenLinks heeft als taak het toezicht houden op het partijbestuur. De toezichtraad bestaat uit minimaal vijf en maximaal zeven leden. Leden van de toezichtraad worden voor een periode van drie jaar door het congres gekozen volgens een rooster van aftreden. De zittende leden van de toezichtraad zijn: Hetty Hafkamp (voorzitter), Crista Vonkeman, Felix Flinterman, Floris Tas, Gerda Bosdriesz, Gerard van de Kuilen en Maarten Prot.

De termijnen van Maarten Prot, Gerda Bosdriesz en Gerard van de Kuilen lopen af. Zij worden alle drie door de interne kandidatencommissie voorgedragen voor herbenoeming. De herbenoeming is opnieuw voor een periode van drie jaar.

Maarten Prot (Herbenoeming)

De kandidatencommissie is blij om Maarten voor een tweede termijn in de toezichtraad voor te dragen. Maarten heeft zich als lid van de toezichtraad in de afgelopen periode ontwikkeld als waardevolle kracht binnen de raad, en zich bewezen als een enthousiaste toezichthouder. Hij brengt een frisse blik naar binnen met oog voor het perspectief van leden. Zijn jongere leeftijd maakt hem bovendien een welkome aanvulling binnen de raad. Maarten zet zich met overtuiging in voor de thema's integriteit en diversiteit en heeft een heldere visie op de rol van de toezichtraad in de verdere samenwerking met de PvdA.

Gerda Bosdriesz (Herbenoeming)

De kandidatencommissie draagt Gerda graag voor een tweede termijn in de toezichtraad voor. Door het geregeld bijwonen van activiteiten in de partij houdt Gerda een goed beeld van wat er speelt. Ook blijft ze alert op de grote thema's als partijdemocratie, diversiteit en integriteit. Daarnaast levert ze met de kennis en kunde vanuit haar mooie staat van dienst binnen de partij een goede bijdrage aan de toezichtraad. Graag zet ze in een tweede termijn haar zoektocht naar nieuwe wegen en nieuwe vormen van samenwerken voort, waarmee Gerda kan bijdragen aan de ontwikkelingen binnen de toezichtraad.

Gerard van de Kuilen (Herbenoeming)

De kandidatencommissie draagt Gerard met plezier opnieuw voor als lid van de toezichtraad. Gerard heeft zich de afgelopen drie jaar in de toezichtraad ingezet met een belangrijke bijdrage vanuit zijn financieel-economische achtergrond. Door zijn ervaringen in de pensioensector kan hij het partijbestuur kritisch controleren en meedenken op financiële thema's. Gerard is scherp op het proces en een teamspeler, wat samen met zijn positieve houding een mooie combinatie maakt voor een waardevolle bijdrage aan de raad.

Voordrachten leden interne kandidatencommissie

GroenLinks heeft een interne kandidatencommissie. Deze commissie selecteert kandidaten voor het partijbestuur en de toezichtraad. De leden van de interne kandidatencommissie worden door het partijbestuur voorgedragen en door het congres benoemd. De kandidatencommissie bestaat uit vijf tot zeven leden. Het is belangrijk dat verschillende competenties vertegenwoordigd zijn in de commissie. Het gaat daarbij onder andere om kennis van zowel de praktijk als de formele rollen van bestuur en toezicht binnen GroenLinks, politiek-bestuurlijke sensitiviteit, ervaring met (inclusieve) werving en selectie, goede gespreksvaardigheden en ruime kennis van de partij op verschillende niveaus. Op dit moment zitten de volgende leden in de kandidatencommissie intern: Helen Kuyper (voorzitter), Jeroen van Rossum, Bart de Leede, Marieke Wagter, Stephanie Bennett, Marelva van Erp en Benthe van Wanrooij.

We nemen dit congres afscheid van Bart de Leede als lid van de commissie. Met een enorme staat van dienst bracht hij veel kennis en ervaring mee. Het partijbestuur wil Bart bedanken voor zijn inzet en bijdrage! Van een aantal leden loopt de termijn dit jaar af. Het partijbestuur draagt daarom Marelva van Erp, Helen Kuyper en Jeroen van Rossum voor ter herbenoeming.

Marelva van Erp (herbenoeming)

Marelva is sinds 2022 onderdeel van de interne kandidatencommissie. Ze brengt een groot netwerk mee. Marelva heeft jarenlange ervaring op het gebied van financiën en bedrijfsvoering en houdt zich als zelfstandig ondernemer bezig met toezicht, bestuur en advies binnen maatschappelijk georiënteerde organisaties. Ze is onder andere lid van de raad van toezicht van het Leger des Heils, Halt, de Aloysius Stichting en de FNV. Marelva heeft ook speciale aandacht voor diversiteit en inclusie. Het partijbestuur is blij dat ze zich voor nog een periode van drie jaar beschikbaar stelt voor de kandidatencommissie intern.

Helen Kuyper (herbenoeming)

Helen zit sinds 2019 in de kandidatencommissie intern. De afgelopen termijn was dit in de functie van voorzitter. Het partijbestuur draagt haar graag voor nog een periode voor als voorzitter van de commissie. Helen werkt bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat als programmadirecteur Industrie, Gezonde Leefomgeving en Omwonenden en Nationaal MilieuProgramma. Eerder heeft ze onder andere gewerkt als teamleider bij de Rechtbank

Den Haag en als beleidsadviseur Midden-Oosten bij ICCO. Ook heeft Helen als beleidsmedewerker bij de Tweede Kamerfractie van GroenLinks gewerkt. Helen heeft veel kennis van de partij en van de politiek-bestuurlijke dynamiek van het partijbestuur en de toezichtraad.

Ze heeft een sterke analytische blik en uitstekende gespreksvaardigheden. Ook kan Helen goed hoofdzaken van bijzaken onderscheiden, weet ze wat kandidaten in huis moeten hebben en heeft zij een natuurlijk overzicht.

Jeroen van Rossum (herbenoeming)

Ook Jeroen is sinds 2019 lid van de kandidatencommissie intern. Hij is een expert op het gebied van werving en selectie. Hij heeft als Manager Recruitment gewerkt bij Coolblue en als manager central recruitment bij Olympia. Nu is Jeroen operationeel directeur bij Primaplan. Daarnaast heeft Jeroen ook veel politieke ervaring als oud-fractievoorzitter van GroenLinks in Leidschendam-Voorburg. Met zijn ruime ervaring in en kennis van werving en selectie draagt het partijbestuur Jeroen met plezier voor een nieuw termijn voor aan het congres.

Voordracht leden congrespresidium

Het congrespresidium bestaat uit vijf tot negen leden. Zij worden door het congres benoemd. De zittende leden van het congrespresidium zijn: Jaap van der Heijden (voorzitter), Coos Hoebe, Jessica Kips, Gijs van der Kroef, Rik van der Laan, Willemijn Ruberg, Jaco van der Veen, Beatrijs Erends, Werenfried Spit.

Dit congres nemen we afscheid van Beatrijs Erends, Gijs van der Kroef en Jaco van der Veen. Het partijbestuur wil hen graag bedanken voor hun jarenlange inzet, belangrijke bijdrage en fijne samenwerking! We zijn blij dat Jaco actief blijft voor de partij in zijn nieuwe rol als voorzitter van GroenLinks Amsterdam. Verder lopen de termijnen van Jaap van der Heijden en Werenfried Spit lopen af. Daarom draagt het partijbestuur hen voor ter herbenoeming. Ten slotte wordt Simon Otjes voorgedragen als nieuwe kandidaat, om het presidium te versterken.

Jaap van der Heijden (herbenoeming)

Jaap heeft ruime ervaring in lokale en landelijke politiek en is al meer dan tien jaar lid van congrespresidium. Hiervan is hij de laatste acht jaar voorzitter. In die rol zorgt hij voor continuïteit, rust en structuur. Jaap werkt als beleidsmedewerker voor de GroenLinks-fractie in de Tweede Kamer en is Waterschapsbestuurder. Het partijbestuur is heel blij dat Jaap nog een periode door wil in het congrespresidium.

Werenfried Spit (herbenoeming)

Werenfried Spit werkt in zijn dagelijks leven voor het KNMI. Daarnaast heeft hij zich vele jaren ingezet voor GroenLinks Rotterdam, waaronder als afdelingsvoorzitter. Werenfried ziet congressen als de tastbare vorm van de democratie en van de ontmoeting in de partij. Met zijn ervaring in het aanbrengen van structuur en het houden van overzicht is hij een prettige en waardevolle bijdrage aan het congrespresidium. Het partijbestuur draagt Werenfried graag voor een tweede termijn voor aan het congres.

Simon Otjes (nieuwe kandidaat)

Het partijbestuur draagt Simon Otjes voor als nieuwe kandidaat voor het congrespresidium. Simon is universitair docent aan de Universiteit Leiden. Daar doet hij onderzoek naar politieke partijen in allerlei facetten: hoe opereren ze in parlementen, hun positionering, hun organisatie, hun kiezers en hun relaties met belangengroepen. Hiervoor heeft Simon onder andere gewerkt als wetenschappelijk medewerker bij het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen van de Rijksuniversiteit Groningen, als postdoctoraal onderzoeker bij het Instituut Bestuurskunde van de Universiteit Leiden, als wetenschappelijk medewerker bij Bureau de Helling en bij het

Wetenschappelijk Bureau GroenLinks. Met zijn kritische blik en wetenschappelijke basis ziet het partijbestuur Simon als een waardevolle toevoeging aan het congrespresidium.

Voordracht leden EGP-delegatie

Introductie kandidaat EGP-delegatie

Met trots dragen we de kandidaat GroenLinks delegatie naar de Europese Groene Partij voor. De EGP-delegatie vertegenwoordigt GroenLinks in de EGP op hun congressen en in het contact met andere Europese groene partijen. We zijn erg blij met de expertise, achtergrond en ervaring die de delegatie meebrengt en kijken ernaar uit aan de slag te gaan voor een groen, progressief en sociaal Europa!

Tara Scally

Als half Ierse, half Nederlandse voel ik mij Europeaan. Samenwerking binnen Europa is voor een land als Nederland van groot belang, met name op de thema's waar GroenLinks voor staat. Vandaar dat ik mij kandideer voor een plek in de EGP-delegatie. In mijn dagelijks leven hou ik me bezig met het verduurzamen van internationale waardenketens. Zo heb ik bijgedragen aan de ontwikkeling van diverse Europese wetten op het gebied van eerlijke handel en via die weg veel ervaring opgedaan met Europese politiek. Mijn eerste kennismaking met GroenLinks, jaren geleden, was via de FYEG. Op deze plek komen al die ervaringen mooi samen en ik kijk ernaar uit om de komende jaren aan de slag te gaan met Europese groene politiek!

Bram Joanknecht

Sinds 2017 zet ik mij met veel plezier in voor GroenLinks, onder andere als coach voor kandidaten bij gemeente- en provinciale verkiezingen en als bestuurslid in Amsterdam. De

afgelopen drie jaar vertegenwoordigde ik onze partij bij de Europese Groene Partij (EGP). In het dagelijks leven werk ik als expert economische gelijkheid bij Oxfam Novib en als freelance debattrainer. Graag blijf ik mij ook de komende periode bij de EGP inzetten voor een sterk, sociaal en groen Europa. Juist in deze roerige tijd is dit belangrijker dan ooit.

Remco Lopez

De afgelopen jaren zijn voorbij gevlogen: samen met de EGP-delegatie heb ik mij mogen inzetten om het GroenLinkse geluid zo goed mogelijk te vertegenwoordigen bij onze Europese familie. Een mooie, eervolle en broodnodige taak. Juist nú is namelijk een sterk Europees groen én sociaal verhaal van cruciaal belang.

De discussies die plaatsvinden op de congressen van de EGP houden ons scherp op dat verhaal én onze idealen. Een sterk verhaal houdt immers rekening met onze regionale verschillen, uitdagingen en werkelijkheden. De EGP faciliteert die gesprekken en zorgt ervoor dat we juist nu eenheid waarborgen en uitstralen. We scharen ons achter elkaar in de strijd tegen extreemrechts, wisselen kennis en ervaringen uit over het stimuleren van de klimaattransitie én zetten ons samen in voor het hooghouden van het internationaal recht.

Mijn eerste termijn smaakt naar meer: met een gevestigd netwerk, een goede bekendheid van regels & procedures en de ervaringen van het afgelopen jaar kan ik niet wachten op de volgende. Daarom wil ik graag door, met jullie vertrouwen. Want elke kleine bijdrage die ik mag leveren aan een mooier, groener en eerlijker Europa is een feestje.

Elizabeth Adeline

Elizabeth is een gedreven klimaatactivist die haar passie inzet voor een rechtvaardige en inclusieve energietransitie. Met expertise in energietechniek, klimaateducatie en beleidsbeïnvloeding zorgt zij ervoor dat ook ondervertegenwoordigde stemmen gehoord worden in het Europese groene beleid. Als ingenieur praat ze niet alleen over de toekomst van energie – ze maakt die werkelijkheid.

Pieta Vis

Ik ben Pieta en ik neem met veel enthousiasme zitting in het federatiebestuur van GroenLinks in Amsterdam. Mijn achtergrond ligt in Sinologie en momenteel werk ik voor de Rijksoverheid. In een tijd waar geopolitieke ontwikkelingen zich in rap tempo opvolgen voelt het voor mij nog belangrijker om te staan voor gelijkwaardigheid, internationale solidariteit en groene politiek. Ik ben erg gedreven om mijn idealen samen te brengen bij de EGP en te werken aan onze gezamenlijke doelen!

Esther Punte

Vorig jaar heb ik tijdens het EGP-congres in Lyon mogen ervaren hoe tof het is onderdeel te zijn van een grote groene Europese familie. En welke impact die familie heeft. Ik zet me graag in voor deze groene beweging. Voor een Europa waarin we de moeilijke gesprekken over de uitdagingen van onze tijd niet verhullen in grijze, ambtelijke formules, maar weer verheffen tot de moedertaal van onze Unie: een kleurrijke woordenschat van dromen, van samenwerken, van ambities. Ik hoop van ganser harte dat ik dit mag doen, namens onze partij, als officieel lid van de EGP-delegatie.

Kenville Kleinmoedig

Mijn naam is Kenville Kleinmoedig, geboren op Curaçao en actief GroenLinks-lid in Rotterdam. Ik was campagneleider tijdens de gemeenteraadsverkiezingen in Rotterdam en kandidaat bij de Europese verkiezingen van 2024. Vanuit mijn achtergrond als beleidsadviseur in het onderwijs en mijn studie European Governance zet ik me in voor sociale rechtvaardigheid, duurzaamheid, de positie van ultraperifere gebieden en sterke Europese samenwerking.

Saliha Nur Kiliç

Ik ben Saliha en werk als beleidsadviseur asiel in de Tweede Kamerfractie. Ik vind het belangrijk dat we op een waardige manier omgaan met mensen die vluchten voor oorlog en geweld. Als lid van de delegatie breng ik kennis mee over mensenrechten en de internationale rechtsorde. Hiervoor werkte ik in de Eerste Kamer.

Corina Straatsma

Even voorstellen: Corina Straatsma, sinds 2019 Statenlid voor GroenLinks in Flevoland, sinds 2021 fractievoorzitter. Daarvoor werkte ik ruim twintig jaar in Latijns-Amerika en Zuidelijk Afrika en heb ik aardig wat kennis en ervaring opgebouwd op het gebied van mensenrechten, klimaat en eerlijke handel. Ontwikkelingssamenwerking wordt schaamteloos uitgekleeft in Nederland en Europa, terwijl dit cruciaal is voor het onderhouden van goede relaties met het globale zuiden, van strategisch belang voor Europa.

Yousef Alsarkhi

Mijn naam is Yousef Al-Sarkhi. Als dichter, journalist en vluchteling uit Iran zet ik mij in voor een eerlijkere en duurzamere wereld. Ik studeer European Studies en ondersteun de fractie van GroenLinks in Voorschoten. Vanuit mijn achtergrond bied ik een internationaal perspectief op mensenrechten, inclusie en klimaatverandering. Ik geloof in groene politiek die lokale en mondiale solidariteit verbindt.

Wijziging van het huishoudelijk reglement

In de statuten en het huishoudelijk reglement hebben wij als partij afgesproken hoe we ons organiseren, hoe procedures eruitzien en aan welke regels we ons moeten houden. Op het congres kan besloten worden om deze documenten aan te passen. In dit geval stelt het partijbestuur voor om het huishoudelijk reglement aan te passen. De aanpassingen gaan over twee onderwerpen. Allereerst stelt het partijbestuur voor om de afspraken over het politiek referendum te verduidelijken. Het tweede voorstel gaat over het meedoen aan en het voorbereiden van waterschapsverkiezingen.

VOORGESTELDE WIJZIGINGEN – POLITIEK REFERENDUM

Toelichting

Het partijbestuur stelt voor de procedure rondom het indienen van een referendumverzoek te verduidelijken. De wijzigingen die het partijbestuur voorstelt zijn tot stand gekomen in overleg met de referendumcommissie van GroenLinks en een aantal betrokken leden. Wanneer deze voorstellen door het congres worden aangenomen, zal het protocol (de werkwijze) van de referendumcommissie van GroenLinks in lijn met de voorgestelde wijzigingen worden aangepast.

We stellen een wijziging van artikel 8 en de toevoeging van een nieuw artikel 9 voor.

- We verduidelijken het stappenplan tot en met de verspreiding van een verzoek tot referendum onder de leden. Het partijbestuur verspreidt het inleidend verzoek pas nadat de beschreven stappen zijn doorlopen.
- We voegen toe dat de referendumcommissie een bindend oordeel geeft over het referendumverzoek en dit oordeel schriftelijk toelicht aan de indieners van het verzoek en het partijbestuur.
- We verduidelijken dat de referendumcommissie, conform artikel 12 lid 1 van de statuten een draagvlaktoets uitvoert.
- Daarnaast voegen we een nieuw artikel (nieuw artikel 9) met duidelijke afspraken over het tijdsplan rondom het uitschrijven van een politiek referendum toe.

Kortom, de voorgestelde wijzigingen structureren en verduidelijken het proces en verbinden daar een duidelijk tijdsplan aan.

NU

ARTIKEL 8 • POLITIEK REFERENDUM: INLEIDEND VERZOEK

1. Indien tenminste 150 leden gezamenlijk het voornemen kenbaar maken een politiek referendum als bedoeld in artikel 11 van de statuten te willen organiseren, draagt het partijbestuur zorg voor verspreiding van dit voornemen onder de leden.
2. De initiatiefnemers geven aan welke vraag ze aan de leden willen voorleggen.
3. De vraagstelling wordt ter toetsing voorgelegd aan de referendumcommissie.
4. Het partijbestuur kan het voornemen van een advies aan de leden voorzien.

NIEUW

ARTIKEL 8 • POLITIEK REFERENDUM: INLEIDEND VERZOEK

1. Indien tenminste 150 leden gezamenlijk het voornemen kenbaar maken een politiek referendum als bedoeld in artikel **12** ~~11~~ van de statuten te willen organiseren, draagt het partijbestuur - **nadat de beschreven stappen zijn doorlopen** - zorg voor verspreiding van dit voornemen **(inleidend verzoek)** onder de leden.
2. **Voorafgaand aan de verspreiding van het inleidend verzoek onder de leden moeten de volgende stappen worden doorlopen:**
 - a. De initiatiefnemers geven aan welke vraag zij aan de leden willen voorleggen.
 - b. **Het verzoek** ~~De vraagstelling~~ wordt ter toetsing voorgelegd aan de referendumcommissie. **De referendumcommissie geeft een bindend oordeel en licht dit schriftelijk toe aan de initiatiefnemers van het verzoek en het partijbestuur.**
3. Het partijbestuur kan een door de referendumcommissie goedgekeurd inleidend verzoek van een advies aan de leden voorzien.
4. **Het partijbestuur zorgt voor verspreiding van het goedgekeurde inleidend verzoek onder de leden. De referendumcommissie controleert, conform artikel 12 lid 1 van de statuten, door middel van een draagvlaktoets of minimaal vijf procent van de leden (5%) het inleidend verzoek steunt. Wanneer dit het geval is wordt een politiek referendum georganiseerd.**

TOEVOEGEN NIEUW ARTIKEL

ARTIKEL 9 • REFERENDUM: TIJDSPAD

1. Het openen van een referendum, zowel op initiatief van het partijbestuur als op initiatief van leden, zowel over de kandidatenlijst of een politiek vraagstuk, dient onder de volgende voorwaarden plaats te vinden:
 - a. De kennisgeving omtrent de datum van het referendum dient minimaal een maand voor het openen van het referendum aan de leden te worden meegedeeld.
 - b. Het openen van het referendum dient uiterlijk drie maanden na de eerste kennisgeving aan de leden plaats te vinden.
 - c. De bovengenoemde bepalingen sub a en b zijn niet van toepassing indien:
 - i. het referendum direct volgt op een besluit tot vervroegde verkiezingen;
 - ii. het een raadpleging over regeringsdeelname betreft;
 - iii. er een dwingende reden is om af te wijken van de tijdspaden, deze reden wordt toegelicht aan de leden in de communicatie over het referendum.

VOORGESTELDE WIJZIGINGEN - WATERSCHAPSVERKIEZINGEN

Toelichting

De volgende waterschapsverkiezingen worden gehouden in maart 2027. GroenLinks is op dit moment niet onder haar eigen naam vertegenwoordigd in de waterschappen, maar we ondersteunen Water Natuurlijk. Onze reglementen zijn niet duidelijk over hoe en door wie waterschapsverkiezingen moeten worden voorbereid wanneer we wel onder de naam GroenLinks mee willen doen aan deze verkiezingen. Het partijbestuur stelt voor dit te verduidelijken, zodat het mogelijk wordt om met een zogenaamde samenvoeging van aanduidingen mee te doen aan de waterschapsverkiezingen met de PvdA en Water Natuurlijk.

We stellen voor dat de provinciale afdeling zorgdraagt voor de voorbereiding van en de deelname aan waterschapsverkiezingen. Waar de grenzen van een waterschap niet overeenkomen met de grenzen van de provincie, spreken we af dat de provinciale afdeling waarin de hoofdzetel van een waterschap ligt, zorgdraagt voor de verkiezingsdeelname.

In deze aanpassing van het huishoudelijk reglement wordt ook geregeld dat er een ALV kan worden uitgeroepen met de leden die binnen de grenzen van een waterschap wonen.

NU

ARTIKEL 32 • FUNCTIONEREN VAN VERTEGENWOORDIGERS EN AMBTSDRAGERS

1. De ledenvergadering stelt een functioneringscommissie in, op voorstel van het afdelingsbestuur.
2. De functioneringscommissie voert tenminste jaarlijks een gesprek met alle vertegenwoordigers en de wethouders of gedeputeerden.
3. De functioneringscommissie volgt het functioneren van deze vertegenwoordigers en ambtsdragers en doet indien nodig voorstellen voor verbetering.
4. De functioneringscommissie rapporteert aan de ledenvergadering.

NIEUW

ARTIKEL 32 • FUNCTIONEREN VAN VERTEGENWOORDIGERS EN AMBTSDRAGERS

1. De ledenvergadering stelt een functioneringscommissie in, op voorstel van het afdelingsbestuur.
2. De functioneringscommissie voert tenminste jaarlijks een gesprek met alle vertegenwoordigers en **ambtsdragers** de wethouders of gedeputeerden.
3. De functioneringscommissie volgt het functioneren van deze vertegenwoordigers en ambtsdragers en doet indien nodig voorstellen voor verbetering.
4. De functioneringscommissie rapporteert aan de ledenvergadering.

NU

ARTIKEL 33 • PROVINCIALE AFDELING

1. Het bestuur van een provinciale afdeling heeft als bijzondere taken:
 - a. het stimuleren van deelname aan verkiezingen van afdelingen binnen de provincie;
 - b. het stimuleren van samenwerking tussen afdelingen;
 - c. het zo nodig op verzoek ondersteunen van afdelingen;
 - d. het bemiddelen bij geschillen binnen een afdeling of tussen afdelingen.

NIEUW

ARTIKEL 33 • PROVINCIALE AFDELING

1. Het bestuur van een provinciale afdeling heeft als bijzondere taken:
 - a. het stimuleren van deelname aan verkiezingen van afdelingen binnen de provincie;
 - b. het voorbereiden van deelname aan de verkiezing van provinciale staten;**
 - c. het voorbereiden van deelname aan de verkiezing van het algemeen bestuur van**

waterschappen waarvan de hoofdzetel binnen de provincie ligt;

d. het stimuleren van samenwerking tussen afdelingen;

e. het zo nodig op verzoek ondersteunen van afdelingen;

f. het bemiddelen bij geschillen binnen een afdeling of tussen afdelingen.

NU

ARTIKEL 34 • DEELNAME AAN VERKIEZINGEN EN VERKIEZINGSPLAN

1. De ledenvergadering beslist over het deelnemen aan verkiezingen voor een vertegenwoordigend orgaan.

2. Het afdelingsbestuur stelt het verkiezingsplan vast. Dit bevat in elk geval de termijn waarbinnen leden zich kandidaat kunnen stellen en de termijn waarbinnen de kandidatenlijst wordt gepresenteerd. Voor deelname als samenvoeging van aanduidingen en/of onder een andere naam dan 'GroenLinks' is toestemming vereist van het partijbestuur.

3. Het afdelingsbestuur beslist over de lengte van de lijst en benoemt de leden van de programmacommissie en een commissie die voor deze verkiezingen belast wordt met de selectie van kandidaten (externe kandidatencommissie).

NIEUW

ARTIKEL 34 • DEELNAME AAN VERKIEZINGEN EN VERKIEZINGSPLAN

1. De ledenvergadering beslist over het deelnemen aan verkiezingen voor een vertegenwoordigend orgaan.

2. Het afdelingsbestuur stelt het verkiezingsplan vast. Dit bevat in elk geval de termijn waarbinnen leden zich kandidaat kunnen stellen en de termijn waarbinnen de kandidatenlijst wordt gepresenteerd. Voor deelname als samenvoeging van aanduidingen en/of onder een andere naam dan 'GroenLinks' is toestemming vereist van het partijbestuur.

3. Het afdelingsbestuur beslist over de lengte van de lijst en benoemt de leden van de programmacommissie en een commissie die voor deze verkiezingen belast wordt met de selectie van kandidaten (externe kandidatencommissie).

4. Als de begrenzing van een waterschap niet samenvalt met die van de provincie, dan wordt de ledenvergadering die beslist over deelname aan en de voorbereiding van de verkiezingen gevormd door de leden die wonen in het gebied van het waterschap.

NU

ARTIKEL 39 • NA DE VERKIEZINGEN

Als GroenLinks deelneemt aan onderhandelingen over deelname aan het college van B&W of het college van gedeputeerden neemt een vertegenwoordiger van het afdelingsbestuur deel aan de interne besprekingen en de selectiegesprekken met de kandidaten voor de functie van wethouder/gedeputeerde.

NIEUW

ARTIKEL 39 • NA DE VERKIEZINGEN

Als GroenLinks deelneemt aan onderhandelingen over deelname aan het college van B&W of, het college van gedeputeerden **of het dagelijks bestuur van een waterschap** neemt een vertegenwoordiger van het afdelingsbestuur deel aan de interne besprekingen en de selectiegesprekken met de kandidaten voor de functie van wethouder/gedeputeerde/**dagelijks bestuurder**.

Verantwoording Tweede Kamerfractie GroenLinks-PvdA

2024-2025

Let op: deze verantwoording is geschreven vóór de kabinetsval van dinsdag 3 juni 2025.

Het afgelopen politieke jaar was het eerste volledige jaar sinds de laatste Tweede Kamerverkiezingen. We hoeven niemand te vertellen dat het een bijzonder en zorgelijk jaar was. Het meest rechtse kabinet ooit trad aan en ook de internationale ontwikkelingen baren grote zorgen. Tegen die achtergrond is deze verantwoording geschreven. Uiteraard is dit slechts een selectie van alles waar de Tweede Kamerfractie – bestaande uit 25 Kamerleden en ca. 70 medewerkers – dagelijks mee bezig is.

Sinds het kabinet vorige zomer aantrad heeft onze Kamerfractie stevig oppositie gevoerd tegen het kabinetsbeleid. Vanaf het allereerste debat met het kabinet over de regeringsverklaring werd duidelijk dat dit kabinet er niet is om de grote problemen in het land op te lossen en bij te dragen aan een rechtvaardige internationale rechtsorde. Onderlinge ruzies, bewindspersonen die niet verder komen dan het uiten van hun persoonlijke mening en onvoldoende investeringen in de publieke sector tekenen de zwakte van het kabinet. Dit schaadt de samenleving en de Nederlandse positie in het buitenland. Zolang dit kabinet er zit zullen we onverminderd door blijven gaan met keihard oppositie voeren. We laten zien waar het kabinet niet levert, en dragen zelf oplossingen aan om te zorgen dat de problemen van mensen wél worden opgelost.

Hieronder vinden jullie een overzicht hoe we dat als Tweede Kamer het afgelopen jaar hebben gedaan. Tijdens de vele debatten hebben we keer op keer voorstellen gedaan om het beleid en de wetgeving te verbeteren. Hierna zullen de belangrijkste punten worden langsgelopen. Voor het overzicht doen we dit langs de volgende thema's: sociale zekerheid, groen, buitenland en rechtsstaat.

SOCIALE ZAKEN EN VOLKSHUISVESTING

Het verbeteren van de bestaanszekerheid en ervoor te zorgen dat mensen weer rond kunnen komen is één van de belangrijkste opgaven. In dit kader is een motie van ons aangenomen om als doel vast te leggen dat in 2028 weer 70% van alle werkenden een vast contract hebben. We zitten nu rond de 55%. Dat betekent zeker werk voor 1,4 miljoen mensen extra. Ook hebben we een voorstel ingediend om de koppeling van uitkeringen aan het minimumloon te behouden, en vast te leggen dat de middenklasse er meer op vooruit moet gaan dan de rijken.

Er is een groot tekort aan betaalbare woningen in Nederland. Verhuurders maken hier misbruik van door veel te hoge huren te vragen. Mede dankzij onze inzet is de wet betaalbare huur vorig

jaar door de Kamer gekomen. Ook hebben we hierbij gezorgd voor een tochtkorting. Huurders met een slecht geïsoleerde woning betalen daardoor minder huur. Door de hoge inflatie en de beperkte wettelijke bescherming dreigen de huren het komend jaar fors te stijgen. Om dit te voorkomen hebben we een spoedwet ingediend om de huren te bevriezen en de corporaties te compenseren voor de lagere inkomsten die zij hierdoor ontvangen, zodat ze voldoende woningen kunnen blijven bouwen.

Het kabinet wil mogelijk de IVA-uitkering (voor mensen die duurzaam arbeidsongeschikt zijn) verlagen van 75% naar 70%. De Kamer nam onze motie aan om de IVA voor de mensen die deze uitkering hebben in stand te houden. Ook hebben we ons hard gemaakt voor een fatsoenlijke vroegpensioenregeling. Er is maandenlang actiegevoerd waar we actief aan mee hebben gedaan en we hebben een eigen voorstel gedaan. Tijdens de behandeling van de Participatiewet hebben we een wetswijziging ingediend die de zoektermijn voor jongeren in de bijstand afschaft, zodat zij direct een uitkering kunnen aanvragen.

In de Kamer is de afgelopen periode een aantal keer gesproken over de zorgen die er zijn rondom de WIA-uitkeringen. We hebben naar aanleiding van de misstanden een sociaal plan gepresenteerd voor de mensen die hierdoor gedupeerd zijn. We hebben ons verder hard gemaakt voor een regeling voor ouders van ernstig zieke kinderen, zodat zij verlof kunnen opnemen met behoud van hun arbeidsovereenkomst.

Bij arbeidsmigratie is uitbuiting een groot probleem. Deze misstanden moeten worden aangepakt. De Kamer heeft een voorstel van ons aangenomen om arbeidsmigranten via hun loonstrook actief te informeren over hun rechten als werknemer. Om de arbeidsmarkt verder te reguleren hebben we een wetswijziging ingediend om een uitzendverbod mogelijk te maken. Ook hebben we een voorstel ingediend voor een uitzendverbod in de vleessector. Beide voorstellen zijn aangenomen. Hierdoor zal de arbeidsmigratie in specifieke sectoren worden verminderd.

Om meer grip te houden op de financiële sector is ons voorstel aangenomen om de Volksbank in publieke handen te houden.

Tijdens het belastingplan heeft onze fractie veel wetswijzigingen voorgesteld om het belastingstelsel eerlijker te maken. De coalitie vond dit niet nodig, dus heeft deze voorstellen weggestemd. Uiteraard blijven we ons inzetten voor een rechtvaardig belastingstelsel waarbij de zwaarste schouders en de grootste vervuilers de grootste lasten dragen. Wel is een voorstel aangenomen voor een verbod op belastingadvies door de trustsector om agressieve fiscale structuren om belasting te ontwijken tegen te gaan.

Op het gebied van vervoer hebben we het afgelopen jaar zeer actief gestreden voor betaalbaar en toegankelijk openbaar vervoer. We hebben bijvoorbeeld met een voorstel geprobeerd de op handen zijnde forse bezuinigingen op het OV terug te draaien.

Helaas vindt de coalitie dit niet belangrijk genoeg, maar wij blijven ons hier continu voor inzetten. Wel kunnen we dankzij een initiatiefwet van ons binnenkort het openbaar vervoer weer wat meer in publieke handen brengen. Als deze wet wordt aangenomen kunnen provincies het regionale openbaar vervoer binnenkort weer zelf organiseren, in plaats van dat zij het verplicht moeten aanbesteden. Hierdoor zal ook de lokale bereikbaarheid verder verbeteren.

Omdat veel zaken tegenwoordig online worden geregeld, is het van belang dat iedereen toegang heeft tot het internet. We hebben daarom een voorstel gedaan voor betaalbaar internet voor minima, zodat niemand om financiële redenen geen toegang heeft tot het internet.

Veel toeslagenouders wachten helaas nog steeds op een rechtvaardig herstel van hun dossier. Door het trage optreden van de dienst komen we van het toeslagenschandaal in een herstelschandaal. De fractie heeft zich ook hard gemaakt voor de kinderen van toeslagenouders om die waar nodig zelfstandig als gedupeerden te erkennen en ondersteunen.

KLIMAAT, NATUUR EN MILIEU

Met het huidige kabinet kunnen we helaas weinig goeds verwachten op het gebied van klimaat, natuur en milieu. De klimaatdoelen raken verder uit het zicht. Het stikstofprobleem wordt eerder groter dan kleiner. En een schoon leefmilieu is voor dit kabinet eerder een hindernis dan een opdracht. Ook op deze onderwerpen blijven wij ons echter hard inzetten. Zo is onlangs in de Tweede Kamer een wetsvoorstel van ons en de PvdD aangenomen voor een landelijk verbod op consumentenvuurwerk. Dit is fantastisch nieuws voor alle hulpverleners en dieren. Nu kunnen we samen toewerken naar een vuurwerktraditie die voor iederéén leuk is.

We werken elke dag aan een sociale energietransitie. Hiervoor hebben we onlangs een initiatiefnota voor een isolatie-offensief gepresenteerd. Dit plan richt zich op een grootschalige en rechtvaardige aanpak om woningen snel en efficiënt te isoleren, met bijzondere aandacht voor huishoudens in energiearmoede. Het biedt niet alleen verlichting voor de hoge energiekosten, maar helpt ook de CO₂-uitstoot drastisch te verlagen. Ook hebben we een initiatiefnota gemaakt en in de Kamer besproken over energiecorporaties. En bij de behandeling van de Energiewet hebben we 5 wetswijzigingen binnengehaald die onder andere zorgen voor het lokaal delen van energie.

Samen met boeren, voedselexperts, wetenschappers en natuurorganisaties hebben we recent een langetermijnvisie gepresenteerd voor de Nederlandse landbouw en voedselvoorziening:

‘Goed Eten, Goed Boeren’. Verder hebben we een plan gepresenteerd voor een fundamentele hervorming van de pachtregels. Veel boeren huren hun grond, maar krijgen geen zekerheid voor de lange termijn. Zonder toekomstperspectief is investeren in duurzaamheid bijna onmogelijk.

Met ons voorstel krijgen boeren meer zekerheid over hun grond. Ook organiseerden we een essaywedstrijd waarbij we mensen uitnodigden om hun ideeën te delen over beter natuurbeleid te delen, en organiseren we binnenkort een plattelandsfestival waarbij we over een duurzame toekomst van de landbouw in gesprek gaan.

We hebben ons op verschillende vlakken ingezet voor een schoon leefmilieu. Zo is ons voorstel aangenomen om te zorgen dat gezondheid als harde voorwaarde wordt meegenomen in de maatwerkafspraken bij Tata Steel over de toekomstige productie van groen staal bij dit grote bedrijf. Verder is een voorstel van ons aangenomen om een verbod op het lozen van de schadelijke stof PFAS te regelen. Ook is een voorstel van onze fractie aangenomen dat eventuele tegemoetkomingen aan de industrie alleen mogen als die industrie past bij de toekomstige Nederlandse economie. Dit betekent dat deze bedrijven een klimaatplan moeten hebben waarin afspraken worden gemaakt over verduurzaming van de productie.

Omdat in Nederland het grondbeleid zo is georganiseerd dat beleggers die speculeren met grondposities veel geld kunnen verdienen en woningbouw hierdoor nog duurder en ingewikkelder wordt willen we dat de overheid weer meer regie krijgt over de grond. Op ons voorstel werkt het kabinet aan een zogenoemde planbatenheffing, waardoor winsten van speculanten kunnen worden afgeroomd door gemeenten.

De gaswinning in Groningen heeft veel mensen gedupeerd. Nog steeds is de schade niet afgehandeld. Het afgelopen jaar hebben wij weer geknokt voor de Groningers en dit blijven we doen tot de laatste schade opgelost is. We blijven ons dus inzetten voor versnelde versterking, verbetering van de leefbaarheid en compensatie voor gedupeerden. Het is ons afgelopen jaar onder andere gelukt om 2.500 euro vrij te maken voor alle gedupeerden die nog wachten op versterking, dat meer bewoners gebruik konden maken van verduurzamingsmaatregelen en we hebben gedwongen onteigening in het aardbevingsgebied kunnen voorkomen door munitiedepots in precies dat gebied tegen te houden omdat deze inwoners anders een tweede keer hard getroffen zouden worden.

Omdat we alle delen van het land op een betaalbare, toegankelijke en duurzame manier bereikbaar willen houden, nu en in de toekomst, zetten we ons in de Kamer in voor forse investeringen in nieuwe spoorlijnen zoals de Lelylijn, Nedersaksenlijn en het uitbreiden en onderhouden van het bestaande spoor. Helaas zien we dat de huidige coalitie zich ondanks de

eigen afspraken hier niet voor inzet. Verder willen we dat de overheid zich houdt aan de beloften om de overlast van Schiphol terug te dringen. Ook hier zien we dat de coalitie als het puntje bij paaltje komt niet kiest voor een gezonde en leefbare toekomst van de omwonenden.

BUITENLAND

De afgelopen tijd stond het parlementaire werk op het terrein van buitenlandse zaken voornamelijk in het teken van de oorlog in Oekraïne en Gaza. We hebben ons continu hard gemaakt voor meer Nederlandse steun aan Oekraïne. We hielden het kabinet scherp en zorgen ervoor dat het niet alleen in woorden Oekraïne onverminderd steunt, maar ook dat daar financiële en materiële consequenties aan worden verbonden. Meerdere fractieleden dienden moties in om ervoor te zorgen dat de steun aan Oekraïne nu en in komende jaren onverminderd wordt voortgezet. Ook dienden we meermaals moties in om Rusland meer sancties op te leggen. We kregen bijvoorbeeld een meerderheid voor het pleiten voor sancties op Russisch LNG, waar nog steeds geen sancties op liggen.

Met betrekking tot de oorlog in Gaza en het geweld op de Westelijke Jordaanoever voeren we scherp oppositie tegen de meedogenloze en harteloze standpunten van dit kabinet. De oorlogsmisdaden, etnische zuivering en het genocidaal geweld verdienen ferme veroordeling en serieuze consequenties, in plaats van zwijgen of zelfs steun van de Nederlandse regering. De rechtse meerderheid in de Kamer houdt veel van onze initiatieven, bijvoorbeeld voor opschorting van wapenhandel met Israël en opschorting van het Associatieverdrag, consistent tegen. Wel hebben we met succes initiatief genomen om kolonisten op de Westelijke Jordaanoever op de EU-mensenrechtensanctielijst te plaatsen.

Terwijl het kabinet de bezem haalt door het OS-budget hebben we de pijn enigszins weten te verzachten voor lokale organisaties in ontwikkelingslanden, die door onze motie worden uitgezonderd van de eis dat ze 50% eigen fondsen moeten regelen. Ook hebben we met succes gepleit voor Nederlandse steun voor sancties tegen Rwanda wegens de oorlog in de Democratische Republiek Congo. Daarnaast heeft onze druk ertoe geleid dat er een onafhankelijk onderzoek komt naar misstanden bij een door Nederland gefinancierd gasproject in Mozambique.

ONDERWIJS EN ZORG

De afgelopen maanden hebben onze onderwijswoordvoerders actiegevoerd tegen de bezuinigingen op het onderwijs. Mede dankzij deze acties is de langstudeerboete gelukkig van tafel. Verdere actie blijft echter nodig omdat ook recent bij de voorjaarsnota het kabinet heeft aangekondigd extra te gaan bezuinigen op leerlingen die juist extra ondersteuning nodig hebben.

In heel het land horen we de meest schrijnende verhalen over mensen die geen (vaste) huisarts meer hebben. Om ervoor te zorgen dat mensen weer kunnen rekenen op een vertrouwd gezicht in de wijk hebben we allerlei concrete voorstellen gedaan voor het behoud van de huisarts en tegen commercie. Zo zijn onze voorstellen aangenomen die huisartsen sneller aan betaalbare huisvesting helpen en het zorgcowboys moeilijker maken om winst te maken over de rug van patiënten. Deze voorstellen hebben hetzelfde doel: zorgen dat de huisarts weer het belangrijke werk kan doen en kwaliteit van zorg weer voorop komt te staan. Ook hebben we ons het afgelopen jaar keihard ingezet om de commercialisering en de opkomst van private equity in de publieke sector tegen te gaan. Wij dienden een initiatiefwet in die ervoor zorgt dat de marktmeester uitwassen van doorgeschoten marktwerking beter kan aanpakken. Ook hebben wij vele voorstellen gedaan om winstuitkeringen in de zorg te beperken en de toezichthouder meer mogelijkheden te geven om mistanden tegen te gaan. Zorg draait namelijk om mensen, niet om winsten van investeerders.

Verder is bij de zorgbegroting een wetswijziging van ons aangenomen om 7 miljoen euro extra vrij te maken om de vaccinatiegraad in Nederland te verhogen.

Samen met de SP hebben we een initiatiefnota ingediend om dakloosheid tegen te gaan en is bij de begroting een voorstel aangenomen om extra geld beschikbaar te stellen voor straatartsen die medische zorg geven aan daklozen.

Het afgelopen jaar is ook jeugdzorg een belangrijk thema geweest en hebben we onze strijd voor de jongeren in de jeugdzorg voortgezet. Zo is er bij de begroting via een wetswijziging geregeld dat er geld komt voor nazorg van slachtoffers van misstanden in de jeugdzorg.

Ook zijn zeven wijzigingen van ons op de Jeugdwet aangenomen. Dit betekent onder meer dat dat jongeren en ouders meer inspraak krijgen in beleid en dat het toezicht wordt verbeterd.

Verder is de initiatiefwet integrale suïcidepreventie die we met een aantal andere partijen hadden ingediend aangenomen. Ook is dankzij een voorstel van ons de standaard extra rijbewijskeuring voor mensen met autisme afgeschaft omdat het stigmatiserend is. En komt er dankzij ons een wettelijk verbod op non-consensuele, niet-noodzakelijke medische behandeling van interseksekinderen.

Op het gebied van ouderenzorg hebben we een initiatiefnota ingediend over wijkgerichte zorg door zorgzame buurten.

Afgelopen jaar hebben we ons hard ingezet voor het openhouden van zwembaden als essentiële voorziening en voor het toegankelijk maken van zwembles. Zo hebben we een wetswijziging aangenomen gekregen waarbij 0,7 miljoen euro vrijkomt voor het Jeugdfonds Sport en Cultuur

voor zwembaden voor kinderen die opgroeien in armoede en hebben we de regering opgeroepen om samen met gemeenten tot een plan te komen om openbare zwembaden in publieke handen te houden.

We hebben ons hard gemaakt om kansengelijkheid via en in het onderwijs te vergroten. Zo hamerden we op gratis leermiddelen, waaronder ook digitale devices, zoals laptops en verzetten we ons tegen bezuinigingen op programma's die kansengelijkheid bevorderen, zoals 'School en omgeving'. Verder hebben we geijverd om de verdienmodellen van detacheringsbureaus voor leraren aan te pakken en is mede op ons initiatief een begin gemaakt om hetzelfde te doen voor verdienmodellen op schoolboeken. Dankzij onze ingediende motie komt er vanaf 2027 eindelijk een verplichte stagevergoeding. Ook hebben we ons ingezet om de arbeidspositie van NT-2 docenten te verbeteren.

Onlangs lanceerden we een mediaplan over sterke publieke media met daarin ook het voorstel de NTR als taakomroep te behouden. Dit voorstel is aangenomen. Daarmee blijven ongebonden culturele-, educatieve- en kinderprogramma's bij de publieke omroep geborgd. Hiermee corrigeerde de Kamer op ons initiatief het kabinet.

DEMOCRATIE EN RECHTSSTAAT

Door het huidige kabinet en de internationale ontwikkelingen nemen de zorgen over onze rechtsstaat steeds verder toe. Om onze vrije en open samenleving te kunnen blijven behouden zetten we ons dagelijks in de Kamer in om de democratie en de rechtsstaat te versterken. Dit is niet altijd even gemakkelijk, maar we blijven hiervoor strijden in de Kamer. Zo zetten we ons in voor het toegankelijk maken van het recht door aan te dringen op voldoende toegang voor rechtsbijstand en voor het waarborgen van belangrijke grondrechten zoals het demonstratierecht, vrije pers, de bescherming van onze (digitale) persoonlijke levenssfeer en het tegengaan van discriminatie en racisme. En hebben we ons ingezet voor meer discriminatierechercheurs om ervoor te zorgen dat de explosieve toename van meldingen van antisemitisme en moslimdiscriminatie leidt tot meer opsporing en vervolging van discriminatie. Ook blijven we ons inzetten voor de positie van LHBTIQ++-personen. Ook zij hebben helaas nog vaak te maken met discriminatie.

Veiligheid is een van de kerntaken van de overheid. We blijven ons daarom onvermoeibaar inzetten voor voldoende politieagenten in wijken en dorpen en voor adequate opsporing en vervolging van criminaliteit. De aanpak van geweld tegen groepen in de samenleving die extra kwetsbaar zijn is voor ons een belangrijke prioriteit. Afgelopen jaar werd een initiatiefwetsvoorstel dat we samen met de ChristenUnie indienden om 'hatecrimes' zwaarder te bestraffen aangenomen. Hierdoor wordt het strafmaximum verhoogd voor delicten die gepleegd worden met

een discriminatoir aspect. Verder is door een voorstel van ons bij de begroting tien miljoen euro extra gereserveerd voor de aanpak van femicide.

In een sterke democratische rechtsstaat moeten ook de gemeenten hun belangrijke werk goed kunnen uitvoeren. Door de dreigende bezuinigingen zijn zij hiertoe echter steeds minder in staat. We hebben ons de afgelopen tijd stevig ingezet voor voldoende financiële middelen voor gemeenten, zodat zij kunnen blijven zorgen voor wat hun inwoners van hen verwachten: toegankelijke lokale voorzieningen, voldoende betaalbare woningen, onderhoud van de openbare ruimte, goede jeugdzorg en toereikende zorg en sociale regelingen.

Ook internationaal zetten we ons in voor de rechtsstaat. Dit doen we door pal te staan voor de vrijheden voor bijvoorbeeld LHBTIQ++-personen en te pleiten voor sancties wanneer landen, zoals bijvoorbeeld Hongarije, de rechtsstaat ondermijnen. We hebben meerdere moties ingediend om de EU-cohesiegelden in te houden, Nederland zich te laten aansluiten bij de inbraakprocedure voor de *'foreign agents law'* en de zogenoemde EU artikel-7 procedure verder te brengen. Tevens zette de fractie zich in om de EU niet meer te laten gijzelen door Hongarije op buitenlandbeleid, door ervoor te pleiten om op te trekken met gelijkgezinde landen en om stemmen per gekwalificeerde meerderheid in het EU-buitenlandbeleid te laten gelden.

Het versterken van de democratie is ook nodig in het Caribisch deel van het Koninkrijk. Onlangs dienden we daarom een initiatiefwet in om de inwoners van Aruba, Curaçao en Sint Maarten – net als de inwoners van Bonaire, Sint-Eustatius en Saba - eindelijk stemrecht te geven voor de Tweede Kamer, zodat zij ook invloed krijgen op wetgeving die ook hun Caribische landen raakt.

Tegenwoordig is het niet alleen belangrijk om in de fysieke wereld de rechtsstaat te beschermen. Ook online zien we dat er steeds meer risico's zijn en is het van groot belang om de onlinewereld te reguleren. Onze fractie is één van de meest actieve fracties in de Kamer op het gebied van digitalisering. Zo hebben we onlangs een voorstel gedaan om de overheid minder afhankelijk te laten zijn van de grote *big tech* bedrijven, hebben we een initiatiefnota geschreven over digitale autonomie en is ons voorstel aangenomen dat Nederland een eigen AI-fabriek moet opzetten. Ook hebben we een aantal voorstellen gedaan om onze digitale infrastructuur te beschermen tegen sabotageacties. En tot slot is op ons initiatief een manifest geschreven met bijna alle andere fracties in de Kamer voor een toegankelijke digitale overheid.

Verantwoording Eerste Kamerfractie 2024

Let op: deze verantwoording is geschreven vóór de kabinetsval van dinsdag 3 juni 2025.

2024: EEN STEEDS MEER POLITIEKE EERSTE KAMER

Met een verkiezingsuitslag van de Tweede Kamer vers in het geheugen begint het kalenderjaar in 2024 met vuurwerk. De spreidingswet staat als eerste op de agenda, waardoor naast de gebruikelijke dinsdag ook meteen de eerste maandag na het Kerstreces wordt ingeruimd. Toenmalige staatssecretaris van Asiel en Migratie Eric van de Burg (VVD) verdedigt de spreidingswet die zijn eigen partij in de Tweede Kamer nog naar de prullenbak probeerde te verwijzen. Dankzij de oude samenstelling van de Tweede Kamer haalt deze het toch, waarna de Senaatfractie van de VVD de sleutel in handen krijgt. Van de Burg, oud-senator, verdedigt met GroenLinks-PvdA senator Farah Karimi aan zijn zij met verve de spreidingswet die het toch haalt met steun van zijn VVD. De eerste slag is gewonnen, ondanks het aan de horizon opdoemende PVV-kabinet.

In haar bijdrage waarschuwt Karimi voor de gevaren van extreemrechts, dat vaak via samenwerking met middenpartijen aan de macht komt. Ze benoemt VVD, NSC en BBB als "enablers" van dit kabinet en confronteert Faber met haar racistische uitspraken en eerdere steun aan de omvolkingstheorie. Deze bijdrage wordt meer dan een half miljoen keer bekeken en gedeeld op sociale media. Naast haar woordvoerderschap op asiel en migratie is Karimi actief als woordvoerder Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking. Dankzij haar vasthoudende inzet is het SOFA-verdrag tussen Nederland en Israël – over de status van Israëlische militairen – sinds 2023 in procedure en inmiddels van de plenaire agenda van de Eerste Kamer gehaald. Internationaal is Karimi delegatieleider van de Nederlandse afvaardiging naar de Parlementaire Assemblee van de OVSE (OVSEPA) en speciaal vertegenwoordiger voor Centraal-Azië. Zij leidde parlementaire missies naar Kazachstan, Oezbekistan en Turkmenistan, waar zij gesprekken voerde met parlementariërs, regeringen, NGO's en wetenschappers over klimaatverandering, waterbeheer en vrouwenrechten. In juli 2024 resulteerde dit in een unaniem aangenomen resolutie ingediend door haar tijdens de jaarvergadering van de OVSEPA in Boekarest. Alle vijf Centraal-Aziatische landen leverden input voor deze oproep tot intensivering van regionale samenwerking op klimaat en water. Ook wordt sterk ingezet op educatie en het betrekken van de lokale bevolking. Karimi is daarnaast vicevoorzitter van de migratiecommissie binnen de OVSEPA. Ze blijft zich krachtig uitspreken voor de rechten van migranten en vluchtelingen, steun aan Oekraïne, en tegen de genocide door Israël op Palestijnen in Gaza.

‘De frustratie bij dom rechts was groot, omdat ze vonden dat de Kamer de verkiezingsuitslag geweld aandeed door de spreidingswet aan te nemen’, aldus Farah. ‘Complete onzin natuurlijk.

Ze riepen dat ze de wet als eerste weer zouden afschaffen, maar tot nu toe is Faber een jaar bezig en staat de spreidingswet als een huis.’ Senator Farah Karimi was ook invloedrijk op het internationale toneel binnen de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE). Als speciaal vertegenwoordiger voor Centraal-Azië van de Parlementaire Assemblee van de OVSE leidde zij diplomatieke missies naar onder meer Turkmenistan, Albanië en Kirgizië, gericht op regionale samenwerking, klimaatbestendigheid en mensenrechten. In april 2024 bezocht Karimi Turkmenistan, waar zij gesprekken voerde met parlementaire en regeringsvertegenwoordigers over klimaatverandering, waterbeheer en de bevordering van vrouwenrechten. Ze benadrukte het belang van gezamenlijke actie tegen de gevolgen van klimaatverandering en het versterken van parlementaire samenwerking in de regio. In april 2025 reisde Karimi naar Kirgizië, waar zij onder meer sprak met de voorzitter van het parlement en de minister van Natuurlijke Hulpbronnen over grensoverschrijdende samenwerking en klimaatbeleid. Ze prees de historische grensakkoorden tussen Kirgizië, Tadzjikistan en Oezbekistan als voorbeelden van vreedzame conflictresolutie en benadrukte de rol van parlementaire diplomatie bij het bevorderen van regionale stabiliteit.

Een paar weken later was de volgende overwinning een feit door het verwerpen van de Wet afbouw salderingsregeling. Senator Ferd Crone, goed voor 14 GroenLinks-PvdA zetels, bouwt een succesvolle gelegenheidssamenwerking met de BBB (16 zetels) tegen de afbouw van de salderingsregeling. ‘Door dit wetsvoorstel werd de salderingsregeling van 1 januari 2025 tot 1 januari 2031 geleidelijk afgebouwd tot nul. Onverkoopbaar omdat nu eindelijk de huurders en lage en middeninkomens voor het eerst zonnepanelen konden aanschaffen”, aldus Ferd, die later in het jaar nog drie energiewetten doorbouwde op zijn samenwerking met de BBB. Bij zowel de Energiewet, het wetsvoorstel gemeentelijke instrumenten (WGIW) als opnieuw de afschaffing van de saldering lukte het daardoor substantiële toezeggingen binnen te halen over energierekening, meer toezicht op de (grote) bedrijven, tegen energiearmoede en een duurzame energietransitie. Al moet worden gezegd, het nieuwe kabinet schrapte alsnog de salderingsregeling en staat op de rem bij het klimaatbeleid.

In 2024 profileerde senator Noortje Thijssen zich als een drijvende kracht achter het agenderen van waterbeleid in de Eerste Kamer. Als woordvoerder Infrastructuur, Waterstaat en Omgeving voor GroenLinks-PvdA organiseerde zij vier deskundigenbijeenkomsten waarin thema’s als

waterveiligheid, waterkwaliteit en het principe ‘water en bodem sturend’ centraal stonden. ‘Dit thema stond amper op de radar terwijl het zo fundamenteel belangrijk is’, aldus Thijssen. Deze sessies brachten experts, beleidsmakers en volksvertegenwoordigers samen en legden de basis voor een breder Kamerdebat over de toekomst van het Nederlandse waterbeheer. Een belangrijk moment was de door GroenLinks-PvdA georganiseerde Statendag in de Eerste Kamer, waar Thijssen een ‘watertafel’ initieerde. Deze bijeenkomst bood provinciale en gemeentelijke bestuurders de gelegenheid om hun zorgen en inzichten te delen, die vervolgens werden ingebracht in het parlementaire proces. Thijssen streeft ernaar deze input in 2025 te kapitaliseren met een schriftelijke inbreng en een themadebat, waarin de langetermijnvisie op waterbeheer centraal zal staan. Naast haar focus op waterbeleid was Thijssen actief betrokken bij de behandeling van de begroting Infrastructuur en Waterstaat 2024 en leverde zij inbreng voor het wetsvoorstel over de versterking van het profijtbeginsel bij de watersysteemheffing. Haar inzet weerspiegelt een bredere visie waarin duurzaamheid, rechtvaardigheid en toekomstbestendigheid hand in hand gaan.

Nog in diezelfde maand februari strandde helaas de Wet toezicht gelijke kansen bij werving. Vicefractievoorzitter en arbeidsmarktwoordvoerder Mei Li Vos maakte zich hard om met name voor Nederlanders met een migratieachtergrond en ouderen discriminatie op de arbeidsmarkt te verminderen. ‘De regering wil met dit voorstel de norm onderschrijven dat bij werving en selectie geen discriminatie mag plaatsvinden. Helaas draaiden zowel de VVD als de BBB ten opzichte van hun Tweede Kamerfractie’, aldus Mei Li, die zich niet aan de indruk kon onttrekken dat de onderhandelingen van VVD en BBB met de PVV hier doorheen speelden. ‘De partijen die tegenstemden, SGP, PVV, FVD, VVD, JA21, BBB en 50PLUS, haalden precies de benodigde 38 zetels. Dit lijkt ook het enige pad voor dit kabinet om de toekomstige asielwetten van Faber, als ze überhaupt door de Tweede Kamer komen, aan een meerderheid te helpen in de Senaat.’

Mei Li is ook eerste ondervoorzitter van de Eerste Kamer en in dat kader heeft ze de handschoen opgepakt om een gedragscode ongewenste intimiteiten op te stellen. ‘Belangrijk en heel leuk om te doen’, aldus Mei Li.

Hetty Janssen, bezig aan haar eerste termijn als Kamerlid, bijt zich in het eerste half jaar vast in de Wet betaalbare huur, die eind juni plenair wordt behandeld enkele weken voordat het kabinet Schoof 1 aantreedt. Het blijft tot het laatste moment spannend wat de PVV gaat doen, alle andere onderhandelende partijen zijn immers faliekant tegen. In een scherp debat wijst Hetty de PVV herhaaldelijk op haar verkiezingsbelofte dat de huren niet omhoog zouden gaan. ‘Het debat werd echt op de inhoud gevoerd, waardoor de PVV zich niet meer achter een populistische draai kon verschuilen en uiteindelijk in weerwil van haar toekomstige coalitiepartners toch de wet aan een

meerderheid hielp', aldus Janssen, die niet uitsluit dat de spreidingswet en de steun van de VVD hierin ook heeft meegespeeld. 'Wat dat betreft voel je in de Eerste Kamer dan wel dat het meer politieker wordt naarmate de periode vordert.'

Na het zomerreces startte de Kamer met een debat over vapes en nicotinezakjes. 'Discussie over regulering van verslavende middelen is altijd precair en complex', zei onze Senator Roel van Gurp. Er is volgens hem een actieve inzet van de overheid nodig, waarbij een mix van middelen wordt ingezet, zoals communicatiecampagnes, actieplannen en ver- en geboden. Hij maakte zich zorgen over de voorgestelde bezuinigingen op het preventiebeleid van het kabinet. Inhoudelijk was Roel tevreden met de onderbouwing voor het verbod op nicotinezakjes, maar hij miste een goede onderbouwing voor de voorgestelde regeling voor producten met nicotine die geen tabak bevatten, zoals vapes. Roel: 'Vapen onder jongeren moet met hoge urgentie worden aangepakt. Het gezondheidsbelang moet voorgaan op het belang van de producenten.' GroenLinks-PvdA pleit daarom voor inzet op een verbod op vapes.

Het grote politieke moment na het zomerreces waren de Algemene Politieke beschouwingen in oktober. Onze fractievoorzitter Paul Rosenmöller benoemde het ongemak binnen de coalitie, met een scherp oog voor de stiltes van premier Schoof. 'Een partijloze premier die zwijgt over zijn koers, maakt zichzelf tot speelbal van de meest radicale stemmen binnen de coalitie', waarschuwde Rosenmöller. Hij hekelde de onaangeroerde vermogensongelijkheid – 'de VVD laat de hardwerkende Nederlanders vallen als een baksteen' – en stelde dat de klimaatdoelen, ondanks beloftes in het regeerakkoord, uit zicht raken. Ook uitte hij stevige kritiek op de aangekondigde noodwetgeving rondom asiel, waarbij het kabinet het parlement leek te willen omzeilen. 'Niet bestuurlijke daadkracht, maar bestuurlijke onmacht,' aldus Rosenmöller. Dankzij een motie van GroenLinks-PvdA keerde de Senaat zich tegen deze buitenspelzetting van het parlement. Tot slot beklagde Rosenmöller zich over het stilzwijgen rondom de andere drie landen van het Koninkrijk in de troonrede. 'Juist in deze tijd verdient de band met Aruba, Curaçao en Sint-Maarten expliciete aandacht.'

In november voerde senator Artie Ramsdijt namens onze fractie het woord over Kinderopvangtoeslag voor Oekraïense ontheemden. Artie verbond het onderwerp persoonlijk én politiek door het belang van kinderopvang te onderstrepen. Ze verwelkomde de uitbreiding van de toeslagregeling naar Oekraïense ontheemden en gezinnen waarvan één ouder buiten de EU verblijft, maar benadrukte dat gelijke toegang tot voorzieningen breder moet worden gewaarborgd. 'Gelijke kansen zijn een fundament van onze democratische rechtsstaat.' Daarbij stelde zij kritische vragen aan staatssecretaris Nobel, onder meer over de uitvoerbaarheid van de arbeidseis en de risico's van terugvorderingen voor ouders die niet volledig geïnformeerd zijn. Ook

vroeg zij expliciet aandacht voor internationale leefsituaties van ouders in de toekomstige herziening van het stelsel. 'De huidige financieringssystematiek is complex en kwetsbaar', aldus Artie, die pleitte voor een eerlijker, eenvoudiger en beter uitvoerbaar systeem dat recht doet aan de diversiteit van moderne gezinnen.

Naast haar kritische inzet in de Eerste Kamer, speelde senator Saskia Kluit in 2024 een steeds invloedrijkere rol op het internationale toneel. Als lid van de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa organiseerde zij drie hoorzittingen rondom de verschrikkingen in Gaza en de actieve rol van de politiek op verschillende niveaus, waarmee ze actief bijdroeg aan de Europese dialoog over de bescherming van de mensen in Gaza. Begin dit jaar werd zij benoemd tot speciaal rapporteur voor de humanitaire situatie in Gaza – een rol waarin zij de acute nood op de grond koppelde aan bredere vragen over internationaal recht, humanitaire toegang en politieke verantwoordelijkheid. Kluit, tevens voorzitter geworden van de Social Affairs, Health and Environmentcommissie van het Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa benadrukte in dit kader dat 'moreel leiderschap en internationale solidariteit niet optioneel zijn, maar fundamentele plichten van staten die mensenrechten serieus nemen'. Ook in de Eerste Kamer bleef Kluit zich profileren met scherpe, inhoudelijke kritiek. Tijdens de behandeling van de wijziging van de Meststoffenwet noemde zij het wetsvoorstel 'gepruts in de marge' en sprak ze van 'paniekvoetbal'. Vijf jaar na haar maidenspeech over het nitraatbeleid constateerde ze vooral achteruitgang: verslechterde natuur, gemiste stikstofdoelen en een kabinetskoers zonder duidelijke visie. Kluit pleitte voor een stabiel, toekomstgericht landbouwbeleid, waarbij grondgebonden, biologische en natuurinclusieve landbouw centraal staan. 'De vraag is', zo besloot ze, 'of we nu de kans grijpen om fundamenteel te hervormen, of blijven hangen in beleid zonder koers.'

Een maand na de Algemene Politieke beschouwingen volgden ook in onze kamer Algemene Financiële Beschouwingen. Senator Randy Martens leverde een scherpe en kritische bijdrage waarin hij het kabinet verweet met de rug naar de toekomst te staan. Hij benoemde de onrustige aanloop naar het debat, met het aftreden van staatssecretaris Achahbar vanwege polariserende omgangsvormen, en vroeg de minister om reflectie hierop, vooral met het oog op leiderschap en de voortgang in de toeslagenaffaire. Randy bekritiseerde de begroting als toekomstblind, waarbij urgente thema's als klimaatverandering, woningnood en onderinvestering onvoldoende worden aangepakt. Hij wees erop dat het kabinet te weinig investeert in innovatie, infrastructuur en onderwijs, wat volgens hem leidt tot stagnatie en het afwentelen van problemen op toekomstige generaties. Ook het fiscale beleid kreeg stevige kritiek: Randy stelde dat werkenden structureel zwaarder worden belast dan vermogenden en bedrijven, wat volgens hem niet te rijmen is met de

belofte om bestaanszekerheid te versterken. ‘De begroting bevat vooral mooie woorden zonder financiële onderbouwing, en laat daardoor na echte toekomstgerichte keuzes te maken.’

In 2024 liet Daan Roovers zich in de Eerste Kamer opmerken als een senator met een scherp oog voor de lange termijn. Vanuit haar filosofische achtergrond bracht zij thema's als toekomstdenken en democratische verdieping stevig onder de aandacht. Op haar initiatief vond op 16 september, de dag vóór Prinsjesdag, in de Tweede Kamer een bijzondere gedachtewisseling plaats met de Britse denker Roman Krznaric, auteur van *De goede voorouder* en *Geschiedenis voor morgen*. Deze bijeenkomst, georganiseerd samen met een groep toekomstgerichte parlementariërs, stond in het teken van de vraag hoe langetermijndenken structureel verankerd kan worden in de politieke besluitvorming. Roovers benadrukte daarbij dat het parlement zélf een moreel kompas moet ontwikkelen dat toekomstige generaties beschermt tegen kortetermijnbeleid. Een ander thema waar Roovers zich frequent over uitsprak, zij het meer via schriftelijke inbrengen, was desinformatie. Ze volgde nauwgezet de Europese beleidsvoorstellen en de ontwikkeling van een rijksbrede strategie tegen desinformatie. Hierin pleitte zij voor een fundamentele benadering waarbij democratische weerbaarheid centraal staat, en niet alleen technologische beheersing van informatie. Op het gebied van wetgeving hield Roovers zich bezig met enkele gerichte trajecten. Zo werd de *Wet versterking participatie op decentraal niveau* aangenomen, waarin zij een duidelijke rol speelde. ‘Deze wet verplicht gemeenten voortaan tot een participatieparagraaf, een stap die lokaal bestuurders als een welkome ondersteuning van democratische vernieuwing beschouwen’, aldus Daan Roovers. ‘Ook het traject rondom leeruitkomsten in het hoger onderwijs heb ik me in vastgebeten vanuit mijn bredere inzet op emancipatie via kennis en betrokkenheid.’

In 2024 speelde Jeroen Recourt, senator voor GroenLinks-PvdA, een prominente rol in het parlementaire debat over de Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden (WGS). Deze wet beoogt een juridische basis te bieden voor de verwerking van persoonsgegevens door samenwerkingsverbanden van bestuursorganen en private partijen, gericht op het bestrijden van fraude en georganiseerde criminaliteit. Recourt uitte scherpe kritiek op het wetsvoorstel, met name op het gebied van rechtsbescherming en privacy. Hij stelde dat de gegevensuitwisseling in de wet een veel ingrijpender karakter heeft dan eerder werd voorgesteld en dat het gekozen beschermingsregime onvoldoende is. In zijn stemverklaring benadrukte hij: ‘Als de wet niet voldoet aan de minimale eisen voor rechtsbescherming dan moet de regering zijn werk opnieuw doen.’ Hij verwees hierbij naar de lessen uit de toeslagenaffaire, waarbij grondrechten zijn geschonden en diep is ingegrepen in de persoonlijke levenssfeer. Tijdens het debat wees Recourt op het risico van vooringenomenheid, zoals selectie op basis van postcode, en benadrukte hij dat de wet als kaderwet onvoldoende waarborgen biedt. Hij stelde dat de wet te veel ruimte laat aan de samenwerkingsverbanden om grondrechten te schenden. Ondanks dat GroenLinks-PvdA erkent

dat de praktijk een wettelijke grondslag nodig heeft, zag de fractie nog onvoldoende waarborgen. Recourt's standpunt weerspiegelde een bredere zorg binnen de Eerste Kamer over de balans tussen veiligheid en privacy. Zijn inzet onderstreepte het belang van zorgvuldige wetgeving die de rechtsstaat beschermt, vooral in het licht van eerdere schendingen van grondrechten.

In 2024 zette senator Mary Fiers zich met grote vasthoudendheid in voor een sterkere toets op de uitvoerbaarheid van wetgeving – een aspect waarvan zij vindt dat het binnen het werk van de Eerste Kamer te vaak onderbelicht blijft. ‘Is de wet doenbaar voor inwoners en organisaties?’ is voor Fiers geen retorische vraag, maar een leidraad in haar parlementaire werk. Op haar initiatief is er inmiddels een werkgroep binnen de senaat gestart die de werkwijze van de Kamer onder de loep neemt, met als doel praktische handvatten om de uitvoeringspraktijk structureel beter mee te wegen in de beoordeling van wetgeving. ‘De eerste stap is gezet,’ aldus Fiers, die ook actief andere senatoren enthousiasmeert om een gedegen toets op uitvoerbaarheid in de praktijk te brengen. Als woordvoerder Binnenlandse Zaken richtte Fiers zich daarnaast op de zorgwekkende financiële situatie van gemeenten. Het dreigende 'ravijnjaar' in 2026 en de structurele tekorten voor de jeugdzorg in het gemeentefonds stonden hoog op haar agenda. Dankzij twee aangenomen moties – over extra middelen voor jeugdzorg en een stevige waarschuwing over de financiële houdbaarheid van het lokaal bestuur – wist zij namens de Eerste Kamer een krachtig signaal af te geven aan het kabinet. Hoewel de voorjaarsnota 2025 deels tegemoetkwam aan deze zorgen, blijft Fiers de ontwikkelingen nauwgezet volgen. Haar inzet laat zien hoe landelijke politiek en lokale uitvoeringskracht onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn – en hoe de senaat daarin een belangrijke rol kan hebben. Daarnaast speelde Fiers een actieve rol in het debat over de bevoegdheden van de inlichtingendiensten. Ze benadrukte het belang van een zorgvuldige balans tussen nationale veiligheid en de bescherming van burgerrechten. Fiers pleitte voor transparantie en controlemechanismen om ervoor te zorgen dat de uitbreiding van bevoegdheden van diensten zoals de AIVD en MIVD niet ten koste gaat van de privacy van burgers. Haar inzet in dit debat onderstreepte haar toewijding aan het waarborgen van zowel veiligheid als fundamentele vrijheden binnen de rechtsstaat.

In 2024 speelde senator Gala Veldhoen een sleutelrol in de versterking van het digitale bewustzijn binnen de Eerste Kamer. Als initiatiefnemer en voorzitter van de in januari opgerichte vaste commissie voor Digitalisering (DIGI) zette zij zich in voor een structurele parlementaire toetsing van digitaliseringsvraagstukken. Onder haar leiding richtte de commissie zich op de normering van digitalisering en het bieden van ondersteuning bij de behandeling van (Europese) wetgeving en andere relevante voorstellen. Naast haar werk op het gebied van digitalisering, voerde Veldhoen in 2024 het plenaire debat over de Wet seksuele misdrijven. Met haar achtergrond als strafrechter bracht zij een diepgaande juridische en maatschappelijke analyse in, waarbij zij pleitte voor een

wetgeving die zowel slachtoffers beschermt als rechtsstatelijke waarborgen respecteert. Op internationaal vlak was Veldhoen actief binnen de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa (PACE). Als lid van de Nederlandse delegatie nam zij in april deel aan de voorjaarsvergadering in Straatsburg, waar onderwerpen als de toetreding van Kosovo tot de Raad van Europa, de situatie in Rusland en Belarus, en de humanitaire crisis in Gaza werden besproken. Binnen PACE is zij sinds oktober 2024 benoemd tot General Rapporteur on the abolition of the death penalty, een functie waarin zij zich inzet voor de afschaffing van de doodstraf en de bevordering van mensenrechten. Met haar gecombineerde inzet op nationaal en internationaal niveau toont Veldhoen zich een senator die technologische ontwikkelingen, juridische expertise en mensenrechtenbescherming weet te verbinden in haar parlementaire werk.

Verantwoording fractie Europees Parlement 2024

DE EUROPESE VERKIEZINGEN

2024 stond in het teken van Europese verkiezingen. Voor de eerste keer gingen we als GroenLinks-PvdA samen de Europese verkiezingen in met een gezamenlijke lijst en één programma. We werden met acht zetels de grootste van Nederland in het Europees Parlement.

De fractie bestaat uit Bas Eickhout, Mohammed Chahim, Marit Maij, Kim van Sparrentak, Tineke Strik, Thijs Reuten, Lara Wolters en Catarina Vieira. De fractieleden zijn vertegenwoordigd in de twee Europese groepen waar onze partijen hun oorsprong hebben, de Greens en de Socialists & Democrats. Binnen deze Europese groepen zetten we ons in om het geluid van GroenLinks-PvdA zo goed mogelijk te laten doorklinken en op deze manier zoveel mogelijk neuzen dezelfde kant op te krijgen in Europese besluitvorming. Zo vormen we samen een zo stevig mogelijke kracht en zetten we ons maximaal in om invloed te hebben om de Europese politiek groener en socialer te maken.

De Europarlementariërs zitten op zoveel mogelijk prominente posities, om invloed te kunnen hebben op de debatten en stemmingen, bijvoorbeeld als coördinatoren in Commissies voor de groepen of als onderhandelaars op wetten. Ook is Bas voorzitter van de Greens en onderhandelt zo direct met Commissievoorzitter Von der Leyen en andere groepsvoorzitters in het Parlement. Hij is de enige Nederlander met deze functie. En Mohammed heeft als vicevoorzitter van S&D in de top van de S&D invloed op de groepslijnen en onderhandelingen.

De verantwoording in deze congresbundel gaat over de inzet van de GroenLinks-PvdA fractie in het nieuwe mandaat van het Europees Parlement in 2024. Gezien de grootte van de dossiers en de lange termijnen, kan dit geen compleet overzicht, maar slechts een samenvatting van de belangrijkste onderwerpen zijn.

EEN NIEUW MANDAAT: EEN NIEUWE EUROPESE COMMISSIE EN NIEUWE GEOPOLITIEK

Na de verkiezingen kregen we te maken met een veel rechtser Europees Parlement en een gespannen geopolitieke situatie na de herverkiezing van Trump. Na de verkiezingen had Von der Leyen - in tegenstelling tot vorig mandaat - met de christendemocraten, liberalen en sociaaldemocraten alleen geen meerderheid. Steun van zowel de Greens en S&D was dus essentieel voor de herverkiezing. Deze onderhandelingen voerde GroenLinks-PvdA zowel vanuit de Groene, als de Sociaaldemocratische fractie, met daarbij dezelfde doelen.

Bij de onderhandelingen en hoorzittingen voor het instemmen van de nieuwe Eurocommissarissen konden we een aantal belangrijke punten vastleggen in het werkprogramma van de Europese

Commissie en de opdrachtbrieven voor de individuele Eurocommissarissen. Zo kregen we een Clean Industrial Deal in combinatie met een Europees investeringsfonds voor concurrentievermogen. Ook is het ons gelukt om een toezegging te krijgen dat het nieuwe ambitieuze klimaatdoel van 90% CO₂-reductie voor 2040 wettelijk wordt vastgelegd. Daarnaast committeert de Commissie zich aan het sterker voorwaardelijk maken van EU-geld aan de staat van de rechtsstaat, zoals de inzet van GroenLinks-PvdA was bij de onderhandelingen. Ook komt er eindelijk een “Betaalbaar Huisvestingsplan”, een harde eis van GroenLinks-PvdA. Wel blijft GroenLinks-PvdA zeer kritisch op de dereguleringskoers van de nieuwe Europese Commissie, net als het afzwakken van milieubeleid. We staan niet achter het totaal falende beleid van de Commissie richting de schendingen van het internationaal recht door Israël in Palestijnse gebieden. Ook hekelt de fractie het feit dat de Commissie zich laat verleiden tot falende en inhumane proefballonnetjes op migratiebeleid. Daarnaast blijven we erop toezien dat solidariteit en sociaal beleid hoog op de prioriteitenlijst staan in een tijd waarin financieel rondkomen voor veel mensen onzeker is.

KLIMAAT EN MILIEU

Onder druk van boerenprotesten, de oorlog in Oekraïne en inflatie, staat de steun voor de

Green Deal al enkele jaren onder druk. Compromissen op groene thema's werden steeds moeilijker. Begin 2024 aan het einde van het vorige mandaat, stemde het Europees Parlement en de EU-landen nog - ondanks gigantische tegendruk - voor de Natuurherstelwet van toenmalig commissaris Frans Timmermans, waar GroenLinks-PvdA zich stevig voor heeft ingezet. Met deze regels moeten EU-landen aan de slag met het herstel van natuur in land- en zeegebieden.

Hoewel klimaatbeleid overeind bleef, werd wetgeving op het gebied van natuur en milieu echter steeds vaker afgezwakt of zelfs weggestemd. De keuze van de kiezer voor een nieuw, conservatiever, Europees Parlement heeft de druk alleen maar vergroot. Met de keuze voor een nieuwe Europese Commissie, en de agenda voor de komende vijf jaar, was het dan ook van groot belang de behaalde successen van afgelopen jaren te beschermen en in de agenda verder uitvoering te geven aan alle doelen die onder de *Green Deal* zijn gesteld.

Onze fractie heeft zich daarom nadrukkelijk bemoeid met de onderhandelingen over het mandaat van de Commissie. Op alle thema's, maar specifiek voor de thema's van de *Green Deal*. Er is ingezet op een duidelijke lijn die terugkomt in alle stukken van de Commissie: de ambities van de *Green Deal* worden voortgezet. Specifiek wat betreft klimaat blijft Europa zich inzetten op 90% reductie van broeikasgassen in 2040.

De klimaatagenda heeft verder vorm gekregen in de *Clean Industrial Deal*, een voortzetting en uitvoering van de *Green Deal* voor de industrie en het antwoord van de Commissie op het afnemende concurrentievermogen van de EU. Al voor de verkiezingen heeft GroenLinks-PvdA een visiestuk op Europese Groene Industriepolitiek gepresenteerd en dat ook in Brussel verder vormgegeven met andere progressieve parlementariërs. Het belang van groene industriepolitiek en veel van de ideeën uit onze visie zijn overgenomen in de plannen van de Commissie. Grote investeringen in de Europese groene innovatieve industrie, gebouwd op duurzame energie en meer Europese vraag naar groene producten, zijn hier de pijlers. Eind dit jaar kunnen we de eerste wetgevende voorstellen verwachten die de energietransitie en de transitie van de industrie moeten versnellen. Op korte termijn komt er bijvoorbeeld een *Industrial Decarbonisation Accelerator Act*, die vergunningsprocessen voor duurzame projecten moet vereenvoudigen en bijdragen aan marktcreatie voor groene producten door CO₂-labels.

Ook wat betreft circulaire economie hebben we de plannen weten te versterken. Verder zal er een voorstel komen voor het versneld elektrificeren van bedrijfswagens in Europa. Ook haalden we binnen dat de Europese Commissie zich voor het eerst volmondig aan het uitfaseren van fossiele subsidies committeerde na druk van GroenLinks-PvdA. Daarnaast pleit GroenLinks-PvdA voor ambitieuze staatssteunmaatregelen om de energietransitie te versnellen.

Helaas hebben we ook onze verliezen moeten nemen. Hoewel de hoofdlijnen van de Green Deal overeind blijven staan, wordt deze wel degelijk aangevallen, soms succesvol. Denk aan het verlagen van de beschermingsstatus van de wolf of het versoepelen van subsidie eisen voor boeren, zodat vervuilende productiewijzen niet hoeven te veranderen. We blijven er - samen met andere progressieve partijen - voor strijden in dit Parlement om deze veranderingen zo klein als mogelijk te houden.

SOCIALE ZAKEN

GroenLinks-PvdA zet zich in om arbeidsrechten ook op Europees niveau te verankeren. In meerdere rapporten heeft de fractie het voor elkaar gekregen dat het Europees Parlement oproept tot betere sociale en groene voorwaarden bij publieke aanbestedingen, en zich hard te maken voor wetgeving ter bescherming van psychische klachten. De Commissie zal deze boodschappen van het Europees Parlement serieus moeten nemen.

Na lange onderhandelingen werd in februari een akkoord gesloten op de platformwerkwet, een belangrijke overwinning voor werknemersrechten. Platformwerkers, zoals maaltijdbezorgers en Uberchauffeurs, zullen betere bescherming genieten tegen surveillance met nieuwe regels voor

algoritmisch management. De regels zorgen ook voor een betere aanpak van schijnzelfstandigheid.

Parlementariërs van GroenLinks-PvdA roepen de Europese Commissie al jaren op concrete voorstellen te doen om wonen weer betaalbaar te maken. In de nieuwe Europese Commissie is er nu voor de eerste keer een Commissaris voor Wonen en de Europese Commissie die werkt aan een Europees Plan voor Betaalbaar Wonen. De Commissie kondigde verder aan werk te maken van meer Europese financiering en het aanpassen van staatssteunregels.

DEMOCRATIE EN RECHTSSTAAT

De rechtsstaat staat in veel Europese landen nog steeds onder grote druk. Het Europees Parlement is een voorloper om dit tij te keren, met GroenLinks-PvdA als aanjagers. We waren hoofdonderhandelaar van het Hongarije-rapport van het Europees Parlement. In het najaar waren we op werkbezoek naar Hongarije om daar met NGO's, rechters en activisten te spreken. Eerder liet GroenLinks-PvdA al de rechtsstaat-afbraak in Hongarije in kaart brengen en riep ze op tot systematische inbreukprocedures. Daarnaast sprak GroenLinks-PvdA zich actief uit tegen de rechtsstaat-afbraak in Griekenland en Italië.

Na de verkiezing van Trump werd het pijnlijk duidelijk hoe onze afhankelijkheid van een kleine groep grote techbedrijven uit de VS en China een gevaar is in deze instabiele geopolitieke wereld. GroenLinks-PvdA heeft het afgelopen jaar weer hard gewerkt aan het fundamenteel veranderen van dit ongezonde systeem. Dit jaar kregen we eindelijk een toezegging voor de aanpak van verslavend ontwerp van mobiele telefoons en online-diensten in de aankomende *Digital Fairness Act*. Ook drong onze fractie aan op onderzoek naar de polariserende algoritmen van X na de verkiezingen in de VS en Duitsland en op maatregelen tegen TikTok na de verkiezingen in Roemenië, waarna de Commissie onderzoeken instelde. Daarnaast hebben we initiatieven gelanceerd om onze kritieke afhankelijkheden van Big Tech in kaart te brengen en af te bouwen.

Het progressieve blok in het Europees Parlement blijft strijden voor vooruitgang op gendergelijkheid én het - in het huidige politieke klimaat helaas ook noodzakelijke - behouden van wat we al hebben bereikt. In verschillende resoluties van het Europees Parlement wordt opgeroepen voor de bescherming van vrouwen in crisis- en conflictgebieden en het bieden van slachtofferhulp van slachtoffers van seksueel geweld. Onze fractie strijdt voor gendergelijkheid en seksuele en reproductieve rechten in Europa en wereldwijd, bijvoorbeeld via ontwikkelingssamenwerking of EU-optreden als rechten geschonden worden.

Helaas staan de mensenrechten van LHBTIQ-ers in veel (Europese) landen steeds meer onder druk. We leverden de voorzitter van de LHBTIQ+ intergroup, die 100+ Europarlementariërs

samenbrengt, om gezamenlijk met de vuist op tafel te kunnen slaan. Op deze manier kregen we de toezegging om conversietherapie in heel Europa te verbieden. Ook oefenen we zo achter de schermen druk uit, en spraken we ons in coördinatie met de Intergroup en met lokale activisten uit tegen anti-LHBTIQ+ wetgeving in onder andere Bulgarije, Georgië en Ghana.

MIGRATIE EN ASIEL

GroenLinks-PvdA strijdt tegen het uitbuiten van arbeidsmigranten als verdienmodel om op de laagste prijs te concurreren. We pleitten voor wetgeving om de uitbuiting van voornamelijk arbeidsmigranten aan te pakken door de keten van onderaanneming te verkleinen. Ook stelden we vragen aan de Commissie over het uitblijven van voldoende handvatten voor de Europese Arbeidsautoriteit om te handhaven op misstanden richting arbeidsmigranten uit derdelanden en zetten we ons in om de autoriteit een breder mandaat te geven.

GroenLinks-PvdA staat pal voor het recht op asiel in Europa en de humane opvang van vluchtelingen. We zetten in op een eerlijke verdeling van de verantwoordelijkheid tussen alle

EU-lidstaten, zowel voor de spreiding van asielzoekers over Europa als voor humane opvang en fatsoenlijke asielprocedures met juridische waarborgen en snelle duidelijkheid. We bevorderen dat wie geen recht op asiel heeft, snel terugkeert naar het land van herkomst. Vorig jaar is het migratiepact aangenomen. GroenLinks-PvdA heeft alle wetten individueel op inhoud beoordeeld, en was daarbij positief over zaken die daadwerkelijk leiden tot meer regie op migratie en verbeteringen, maar is zeer kritisch op de wetten die de situatie verslechteren of onder de morele ondergrens zijn gezakt.

GroenLinks-PvdA blijft hameren op het respecteren van mensenrechten en meer transparantie bij de schimmige migratiedeals van de EU. We schreven een kritisch rapport over het voornemen van de Europese Commissie om een blanco cheque van 4 miljard aan Egypte toe te kennen zonder enkele voorwaarden. Ook kreeg GroenLinks-PvdA een meerderheid van het Europees Parlement achter een kritische resolutie over de Tunesiëdeal.

BUITENLAND

Op gebied van defensie en veiligheid, hebben we ons ingezet voor een sterkere en meer Europese defensie. De doelstelling is om aanbestedingen, grote ontwikkelprojecten, lange termijn planning van capaciteit, en militaire oefeningen zoveel mogelijk op Europees niveau te laten plaatsvinden. Daarnaast betoogden we dat sterkere defensie moet bouwen op een sterke sociale cohesie, democratische weerbaarheid en energieveiligheid, en niet moet lijden tot overwinsten voor grote Europese defensiebedrijven.

GroenLinks-PvdA staat pal achter Oekraïne, en zet zich voortdurend in om genoeg politieke,

militaire en financiële steun voor Oekraïne te verzekeren. Daartoe initieert GroenLinks-PvdA eigen resoluties, en steunt het voorstellen van anderen. Ook roept de fractie de EU op zich in te spannen voor een eerlijke en duurzame vrede met respect voor het internationaal recht. Onder andere door de druk op Poetin te verhogen door verdere sancties, bevroren tegoeden te gebruiken en maatregelen tegen de import van Russische energie. Ook blijven we werken aan voorstellen die de toetreding van Oekraïne bevorderen. In oktober gaf het Parlement goedkeuring aan een lening van 35 miljard euro aan Oekraïne, voor het eerst gefinancierd door de rente op bevroren Russische tegoeden.

Onder leiding van Commissievoorzitter Von der Leyen was er nauwelijks kritiek vanuit de EU op de oorlogsmisdaden van Israël in Gaza en de kolonisatie van de Westelijke Jordaanoever. GroenLinks-PvdA hekelt het inhumane en hypocriete EU-beleid en maakt zich hard voor een beleid gebaseerd op internationaal recht. In debatten proberen we dit af te dwingen, met schriftelijke vragen en brieven aan de Commissie voor meer humanitaire hulp, forse steun aan het Internationale Gerechtshof en het Internationale Strafhof, en concrete EU-maatregelen om een koerswijziging bij Israël af te dwingen, waaronder opschorting van het associatieverdrag en een wapen exportverbod.

GroenLinks-PvdA zet zich in voor mensenrechten wereldwijd. We gaven een stem aan onderdrukte Palestijnen, humanitaire organisaties en ook activisten uit Myanmar, Thailand en Cambodja door hen uit te nodigen in het Europees Parlement om hun verhaal te kunnen vertellen.

Het ontbreekt de EU helaas aan echte politieke wil om werk te maken van toetreding van de kandidaat-lidstaten in Zuidoost-Europa (Westelijke Balkan). Het gebrek aan een geloofwaardig vooruitzicht opent bovendien de deur voor andere geopolitieke invloeden, zoals de destabiliserende rol die Rusland speelt in onder meer Bosnië-Herzegovina, Servië en Moldavië. GroenLinks-PvdA houdt zich bezig met de EU-toetredingsprocessen van veel kandidaat-lidstaten, waaronder uiteraard ook Oekraïne en Moldavië, en met het bevorderen van de kandidaat status voor Kosovo. Bijzondere aandacht is er voor Bosnië en Herzegovina, Oekraïne en Noord-Macedonië. Er zijn regelmatig bezoeken naar kandidaat-lidstaten en contacten met regeringen, parlementaire delegaties, het maatschappelijk middenveld, en andere belanghebbenden over de broodnodige democratische hervormingen om aan de voorwaarden voor toetreding te voldoen. Tegelijkertijd roept onze fractie de Europese Commissie tijdens debatten in het Parlement ter verantwoording over de niet nagekomen afspraken richting toetredingslanden. En pleiten we ervoor financiering sterker te koppelen aan rechtsstatelijke verbeteringen en meer geld vrij te maken voor NGO's in de Westelijke Balkan. We betuigen onze steun aan de protesten in Servië

en pleiten voor een slimmere aanpak van autocratische leiders in Servië, Bosnië en Herzegovina door de EU-instituties.

ECONOMIE EN HANDEL

Een instabiele geopolitieke wereld, de uitdagingen waar Europa voor staat en de nodige inzet op Europese oplossingen vragen om grote investeringen. Dit kan alleen met een gemoderniseerd en hoger EU-budget met nieuwe eigen middelen en gezamenlijke financiering. Alleen al voor ons concurrentievermogen moeten we 800 miljard per jaar extra investeren, waarvan 150 miljard publiek geld. In de hoorzittingen zei de Commissie een budget met hogere bijdragen van lidstaten en nieuwe eigen middelen toe. Maar de vraag 'hoe' wordt steeds vooruitgeschoven. GroenLinks-PvdA blijft strijden voor nieuwe investeringen in de Europese industrie en innovatie, dat EU-uitgaven in lijn zijn met de klimaatdoelen en dat de EU blijft investeren in een sterk sociaal fundament - vooral in deze geopolitiek instabiele tijd. Daarnaast willen we het veel makkelijker maken om te investeren in Europese bedrijven, ook over de grens.

Na de verkiezingen van Trump dreigde hij al snel met handelstarieven. GroenLinks-PvdA zat daarom bovenop het voorbereiden van een sterke EU-reactie op een mogelijke handelsoorlog met de VS. Daarnaast ondertekende Von der Leyen in december 2024 het concept vrijhandelsverdrag, waar de fractie kritisch op is. GroenLinks-PvdA wil nieuwe handelssamenwerking met landen wereldwijd voor diversificatie van onze toeleveringsketens en ziet een kans om juist nu afdwingbare bepalingen over onder andere mensenrechten, arbeidsomstandigheden, klimaat en milieu op te nemen.

Vorig jaar werd de zwaarbevochten antiwegkijkwet aangenomen, waarin GroenLinks-PvdA een hoofdrol heeft gespeeld als hoofdonderhandelaar. Deze wet verplicht multinationals om mensenrechten en milieueisen te respecteren, maar staat sinds het nieuwe mandaat onder grote druk. GroenLinks-PvdA zal zich ervoor blijven inzetten dat een concurrerende economie niets te maken heeft met misère en uitbuiting.

Verantwoording partijbestuur 2024

Bij de Europese verkiezingen van juni 2024 kwamen we - samen met de PvdA – als grootste uit de (stem)bus met acht verkozen Europarlementariërs. Een geweldig resultaat. De ledengroei van GroenLinks zette zich ook het afgelopen jaar door. Aan het einde van het jaar telden we maar liefst 46.500 leden. Veel tijd en energie werd in 2024 besteed aan gesprekken in al onze lokale afdelingen over de samenwerking met de PvdA bij de gemeenteraadsverkiezingen in 2026. Onze lokale bestuursleden en vrijwilligers organiseerden dat proces met een enorme inzet en betrokkenheid. Het is dankzij hen dat aan het eind van het jaar bijna overal een gedragen keuze werd gemaakt door de leden. Zo zetten we ook in 2024 weer grote stappen richting een nieuwe links-progressieve beweging samen met de PvdA.

Samenstelling partijbestuur op 1 januari 2025: Samir Bashara (interne partijontwikkeling), Jan Ravesteijn (penningmeester per 20 april 2024), Wouter Hakhoff (personeel & organisatie), Gebke van Gaal (internationaal secretaris en vicevoorzitter), Linda Kiewiet (communicatie & campagnes), Imane Nadif (diversiteit & externe partijontwikkeling) en Katinka Eikelenboom (voorzitter).

INLEIDING

Het partijbestuur werkt met een meerjarenbeleidsplan. Daarin staan de doelen waaraan we werken en de vertrekpunten van waaruit we dat doen. Eind 2024 hebben we een meerjarenbeleidsplan vastgesteld voor de periode 2025-2027. Het meerjarenbeleidsplan vind je [hier](#).

In deze verantwoording lichten we toe wat we in 2024 hebben bereikt op onze doelstellingen van de afgelopen jaren:

1. Electoraal herstel, ledengroei en bewegingsopbouw
2. Professionalisering organisatie en vereniging
3. Meer invloed voor GroenLinks en meer zicht op talent door sterke netwerken
4. Politieke positionering GroenLinks aanscherpen en het verder verkennen van samenwerking op links – in het bijzonder de PvdA
5. Leden meer betrekken bij de koers van de partij

We zitten in een groot veranderingsproces als partij en organisatie. We leggen de leden in juni 2025 het principebesluit voor om na de gemeenteraadsverkiezingen van 2026 op te gaan in een nieuwe gezamenlijke partij met de PvdA. Dit proces geeft veel energie en vraagt veel van alle

betrokkenen. We zijn als partijbestuur trots op hoe we samen deze nieuwe beweging aan het vormgeven zijn. We vinden het ook spannend en kwetsbaar. Want ook al doen we ons best, we laten ook steken vallen. Het is zoeken naar hoe recht te doen aan alle verschillende ideeën en meningen. We weten dat de mensen die zich het meest en het luidst laten horen lang niet altijd het standpunt verkondigen van de grootste groep leden. We proberen wel om de minderheidsstemmen in onze partij te horen en er ons voordeel mee te doen. Spreek ons vooral aan als je feedback hebt. Dank voor jullie betrokkenheid.

1. Electoraal herstel, ledengroei en bewegingsopbouw

Het begin van 2024 stond in het teken van de Europese verkiezingen. GroenLinks en de PvdA voerden gezamenlijk campagne met een sterk pro-Europees verhaal: Voor Nederland is voor Europa.

Een aantal mooie cijfers over de Europese campagne:

- 19.124 posters in de buitenreclame (digitaal en abri's)
- 2,2 miljoen mensen zagen onze campagnevideo bij de STER (NPO Start)
- Via onze belactie in Beeld en Geluid motiveerden we honderden leden om actief te worden in de campagne
- De 90.000 leden van GroenLinks en de PvdA ontvingen een campagneposter thuis om achter het raam te hangen
- Onze afdelingen voerden deze campagne echt samen, we gingen met duizenden vrijwilligers in rode en groene jassen de straat op en in gesprek met kiezers

Mede dankzij de inzet van alle vrijwilligers en onze fantastische kandidaat-Europarlementariërs behaalden we gezamenlijk 20% van de stemmen en 8 zetels. We werden met afstand de grootste (combinatie)partij van Nederland bij de Europese verkiezingen.

Opnieuw veel nieuwe leden

Net als in voorgaande jaren groeide het ledenaantal van GroenLinks in 2024 flink: met 14,5% naar 46.500 leden. Het is een goed teken en steun in de rug dat zoveel mensen willen bijdragen aan het realiseren van onze idealen. We hebben in 2024 geïnvesteerd in het goed welkom heten en activeren van nieuwe leden. Op 4 februari en 6 oktober organiseerden we samen met de PvdA goed bezochte en succesvolle nieuwe ledendagen in Eindhoven en Amersfoort.

2. Professionalisering organisatie en vereniging

Een professioneel ICT-landschap voor de partij en onze afdelingen

Ook in 2024 heeft GroenLinks weer fors geïnvesteerd in het ICT-landschap. Enerzijds om het werk voor afdelingen eenvoudiger en veiliger te maken, anderzijds omdat deze investeringen noodzakelijk waren om nu én in de toekomst te kunnen voldoen aan de aangescherpte wet- en regelgeving vanuit de overheid.

Het CRM-systeem (customer relationship management-systeem) van GroenLinks is op een aantal punten aangepast en verbeterd. Afdelingen en netwerken kunnen nu volledig werken binnen dit systeem, dat onder beheer staat van GroenLinks. Hierdoor wordt er gewerkt in één centraal beheerd systeem, wat de kans op datalekken aanzienlijk verkleint.

Ook zijn gezamenlijke ICT-investeringen gedaan met de PvdA. Zo is een *organising platform* ontwikkeld, waarmee beide partijen kunnen samenwerken binnen één systeem. Daarnaast is een pilot gestart voor een online platform voor communicatie met lokale bestuurders en functionarissen.

Investeren in een veilige, diverse en inclusieve vereniging

GroenLinks staat voor een veilige en prettige sfeer in onze vereniging. In een politieke organisatie, met veel vrijwilligers, bevlogen politici en een hoge werkdruk, gaat dit niet vanzelf. Daarom is ook in 2024 verder gewerkt aan het [integriteitsbeleid](#) en de partijcultuur.

Er zijn meerdere trainingen en voorlichtingen gegeven voor alle leden met een functie in de partij in gewenst en ongewenst gedrag. Daarbij is extra aandacht besteed aan ‘omstanders’: hoe kun je als getuige van ongewenst gedrag handelen en bijdragen aan een veilige omgeving en het voorkomen van conflicten? Wanneer er desondanks conflicten ontstaan, zorgt het partijbureau voor goede ondersteuning. Onze vertrouwenspersonen hebben ruim 30 mensen uit onze partij ondersteund. Daarnaast is er bij 28 afdelingen ondersteuning, advies en bemiddeling geboden vanuit het Landelijk bureau.

Voor onze lokale afdelingen hebben we meerdere concrete handvatten, trainingen en toolkits ontwikkeld zodat ze ook zelf kunnen werken aan een diverse en inclusieve cultuur. Bijvoorbeeld met een checklist toegankelijke evenementen organiseren. Ook is in 2024 voor afdelingsbesturen de nieuwe rol van ‘lokale aanjager diversiteit en sociale veiligheid’ geïntroduceerd. De aanjager

diversiteit en sociale veiligheid is het aanspreekpunt voor vragen over gelijkwaardigheid, inclusie, toegankelijkheid, sociale veiligheid en diversiteit in de afdeling.

Het [beleid Diversiteit, Inclusie en Gelijkwaardigheid](#) (DIG) is in 2024 verder verdiept. In 2024 is het eerste onderzoek naar de diversiteit van onze vereniging afgerond. Om nog gericht en slagvaardiger met ons diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheidsbeleid aan het werk te gaan, wilden we inzicht krijgen in hoeverre de gestelde beleidsdoelstellingen worden behaald. Hieruit zijn een aantal duidelijke aanbevelingen gekomen die in 2024 en 2025 worden omgezet in concrete acties voor een meer diverse en inclusieve vereniging (<https://groenlinks.nl/onderzoek-op-naar-een-inclusievere-beweging>).

Krachtige landelijke netwerken

In totaal zijn er nu vijftien actieve landelijke GroenLinks-netwerken, zoals digitale samenleving, internationale betrekkingen en de Linker Wang. Tijdens de jaarlijkse landelijke netwerkdag kregen onze netwerken een training bewegingsopbouw. In samenwerking met de Tweede Kamerfractie hebben we een sessie georganiseerd over hoe politieke besluitvorming werkt om netwerken in contact te brengen met beleidsmedewerkers en Tweede Kamerleden.

Door onze netwerken zijn in 2024 meer dan twintig evenementen georganiseerd. Bijvoorbeeld een netwerkbijeenkomst voor jonge raadsleden van kleur, een symposium over landbouwbeleid en een themasessie over de toekomst van de kinderopvang.

3. Meer invloed voor GroenLinks en meer zicht op talent door sterke netwerken

De idealen van GroenLinks worden waargemaakt door al onze volksvertegenwoordigers en politici. Vanuit het Landelijk bureau proberen we hen zo goed mogelijk te ondersteunen in hun werk. Bij onze trainingen en bijeenkomsten hebben we in 2024 in totaal ruim 1.000 actieve leden verwelkomd.

Een aantal mijlpalen:

- Op 5 oktober ontmoetten ruim 225 GroenLinks politici en bestuurders elkaar op **de politieke dag** in de Tweede Kamer in Den Haag. Met trainingen in vaardigheden zoals debatteren en openbaar spreken, strategie-uitwisseling op inhoudelijk thema's en inspiratie met denkers als Jerry Afriyie en Marco te Brömmelstroet.
- Op 3 februari 2024 waren alle bestuursleden, campagneleiders en digitale media managers uitgenodigd op de jaarlijkse **bestuursledendag**. Deze stond in het teken van de Europese verkiezingscampagne. Ook waren er trainingen voor alle verschillende functies en werden

er workshops gegeven over bijvoorbeeld functioneringsbeleid, het besturen van een kleine afdeling of het komen tot gedragen besluiten.

- We organiseerden tientallen **workshops** voor al onze actieve leden, waar zij gratis belangrijke vaardigheden konden opdoen, zoals debatteren, bewegingsopbouw en weerbaarheid tegen (online) haat. Hier hebben in 2024 ongeveer 70 mensen aan deelgenomen.
- De bestuurders (wethouders, gedeputeerden en burgemeesters) van GroenLinks ontmoeten elkaar regelmatig via online en live ontmoetingen met het **BestuurdersNetwerk**. Een mooie manier om samen te praten over de koers van de partij, inhoudelijke ervaring uit te wisselen en om tips uit te wisselen met politieke bondgenoten. In 2024 kwam het netwerk in totaal 8 keer bij elkaar.

Talent en scouting

We zorgen doorlopend voor een goed trainingsaanbod in de partij. Daarbij richten we ons met name op het trainen van mensen die een nieuwe functie oppakken. Een politieke carrière begint bijna altijd in een lokale afdeling. We ondersteunen lokale afdelingen om talent te herkennen en te laten doorgroeien via trainingen en toolkits die ook in 2024 weer uitgebreid zijn aangeboden.

Talent dat wil doorgroeien wordt vanuit het Landelijk bureau ondersteund. In 2024 organiseerden we daarom de tweede leergang van het talentontwikkelingsprogramma GroenLicht. In 2024 is extra aandacht besteed aan het opleiden van nieuwe potentiële wethouders, zodat na de gemeenteraadsverkiezingen van 2026 veel nieuwe bestuurders klaarstaan. We zijn gestart met een leergang voor wethouders in wording.

4. Politieke positionering GroenLinks aanscherpen en het verder verkennen van samenwerking op links- in het bijzonder met de PvdA

In 2024 zijn in vrijwel alle lokale afdelingen intensieve gesprekken gevoerd over de samenwerking met de PvdA, om te bepalen of zij gezamenlijk of apart wilden deelnemen aan de gemeenteraadsverkiezingen. De afdelingen hebben dit gesprek zorgvuldig gefaciliteerd en werden daarbij ondersteund door het Landelijk bureau met een toolkit voor gesprekken en een routekaart en persoonlijk advies. Medewerkers van het Landelijk bureau hebben 68 afdelingen ondersteund bij het houden van een digitaal referendum en organiseerden informatiebijeenkomsten voor zo'n 60 lokale bestuursleden. In bijna 90% van de afdelingen is besloten om gezamenlijk deel te nemen aan de gemeenteraadsverkiezingen.

Verdiepende gesprekken over de toekomst van de samenwerking

Ook op landelijk niveau is verder gesproken over de toekomst van de samenwerking met de PvdA. Tijdens het congres op 20 april 2024 in Apeldoorn zijn diverse moties aangenomen die uitspreken dat het belangrijk is om de samenwerking met de PvdA te intensiveren en te verbreden.

Na de zomer lanceerden de partijbesturen van GroenLinks en de PvdA het actieplan Samen vooruit! Vanaf dat moment organiseerden we vele gesprekken en bijeenkomsten over de partij van de toekomst en de kernwaarden van een gezamenlijke beweging. Deze gesprekken vormen input voor een stuk over de gezamenlijke kernwaarden van onze beweging dat tijdens het congres van 2025 besproken wordt. Op onze website lees je er alles over: [Samen vooruit! | GroenLinks-PvdA](#).

5. Leden meer betrekken bij de koers van de partij

Op 20 april 2024 organiseerden we samen met de PvdA onze congressen in Omnisport Apeldoorn. Er waren ruim 2.200 leden aanwezig. Het was een bomvol programma met het PvdA-congres in de ochtend, het GroenLinks-congres kort na de lunch en een gezamenlijk congres aan het einde van de middag. Gedurende de gehele dag konden leden met elkaar en met de aanwezige politici in gesprek over onze politieke idealen en stemmen over belangrijke moties.

Het GroenLinks-beraad

Het GroenLinks-beraad is een klankbordgroep van 100 gelote leden. Het doel is om leden die wellicht niet uit zichzelf naar bijeenkomsten en congressen komen meer te betrekken bij de koers van de partij. Het beraad is in 2024 drie keer bijeengekomen. Het beraad gaf advies aan Kamerleden over enkele lastige politieke vraagstukken en aan het partijbestuur over de koers van de partij. Zie ook: <https://groenlinks.nl/onze-partij/groenlinks-beraad>.

Politieke actualiteiten en demonstraties

Tot slot zijn ook over actuele politieke ontwikkelingen ledengesprekken georganiseerd, om met elkaar het gesprek aan te gaan over de politieke actualiteit, zoals de oorlog in Gaza. Daarnaast lieten we ook samen zien dat we staan voor onze politieke idealen. We faciliteerden vanuit het landelijke bureau zichtbare deelname van GroenLinks aan maar liefst 23 demonstraties.

BIJDRAGEN INDIVIDUELE PARTIJBESTUURSLEDEN

Linda Kiewiet (communicatie & campagne)

Waar ben ik trots op?

In 2024 stond natuurlijk de campagne voor de Europese verkiezingen op het programma. We hebben wat we leerden uit de eerdere gezamenlijke campagnes met de PvdA (o.a. de Tweede Kamerverkiezingen in 2023) kunnen verbeteren in deze campagne. Ik ben natuurlijk supertrots dat er mede daardoor weer zoveel actieve leden - samen - campagne zijn gaan voeren, waardoor de straten rood-groen kleurden en we een prachtig resultaat hebben neergezet!

Wat kon beter?

Ook in 2024 timmerden we aan de weg voor een sterkere linkse samenwerking. Een belangrijk onderwerp, waar we zoveel mogelijk leden over willen horen en bij betrekken, zodat we daarin samen de juiste afwegingen kunnen maken. Het zou mooi geweest zijn als we nog meer leden over de linkse samenwerking hadden kunnen ontmoeten en spreken.

Wouter Hakhoff (personeel & organisatie)

Wat ging er goed?

In het afgelopen jaar zijn de partijbureaus van beide partijen opmerkelijk goed naar elkaar toe gegroeid. Het is een bijzondere prestatie om, onder vaak grote politieke druk, effectief samen te werken met collega's uit een andere politieke organisatie, met een andere cultuur en achtergrond. Telkens weer bleek de uitkomst meer dan de som der delen te zijn. Deze succesvolle samenwerking geeft veel vertrouwen voor de toekomst.

Wat kan beter?

Als portefeuillehouder sociale veiligheid zie ik dat we soms moeite hebben met onze onderlinge omgang. Opvallend is dat rechtse partijen, ondanks grotere onderlinge verschillen, vaak wel eenheid uitstralen. Nu wij werken aan het vormen van een nieuwe, brede links-progressieve beweging, is een cultuur waarin we elkaars perspectieven waarderen essentieel. Door meer aandacht voor hoe we met elkaar omgaan, kunnen we onze diversiteit nog beter benutten in onze strijd voor een rechtvaardiger samenleving.

Imane Nadif (diversiteit & externe partijontwikkeling)

Wat ging er goed in 2024?

In 2024 hebben we als GroenLinks weer waardevolle stappen gezet op het gebied van diversiteit

en inclusie. Zo organiseerden we een bijeenkomst over deze belangrijke thema's. Het was een open en eerlijk gesprek, waarin ruimte was voor verschillende perspectieven en ervaringen. De betrokkenheid en bereidheid om samen te werken aan een inclusievere beweging was duidelijk voelbaar. Dit soort bijeenkomsten zijn essentieel om als partij te blijven verbinden.

Wat ging er minder goed in 2024?

Ik maak me zorgen over de toenemende verharding in de Nederlandse politiek. Denk bijvoorbeeld aan de grote hoeveelheid aan intimidatie en bedreigingen aan het adres van vrouwelijke politici. Dat raakt direct aan de kernwaarden van onze democratie. Het is van groot belang dat we ons daar krachtig tegen uitspreken. We mogen dit niet laten gebeuren en moeten blijven opkomen voor een veilige, respectvolle en open politieke cultuur waarin iedereen zich vrij voelt om mee te doen.

Samir Bashara (interne partijontwikkeling) Wat gaat goed?

Onze bewegingen maken flinke stappen, juist ook lokaal en provinciaal. Waar we een goed jaar geleden nog regelmatig gemaand werden rustig aan te doen om lokale processen de tijd te geven, worden we nu vooral aangespoord vaart te maken. Kom op met dat principebesluit, dan kunnen we door! Steeds meer schuiven we in elkaar als partijen, met als recent voorbeeld dat ook het door mij zo gekoesterde GroenLinks Beraad, nu een GroenLinks & PvdA Beraad is geworden, wat de gesprekken met deze gelote leden alleen nog maar rijker heeft gemaakt. De #LinkseZomer is aanstaande en gaat een succes worden!

Wat kan beter?

Terwijl we als beweging de wind er goed onder hebben, lukt het ons nog onvoldoende om het vertrouwen (terug) te winnen van groepen in de samenleving waarvoor we het juist willen doen. Met name in variatie aan opleidingsachtergrond is er werk aan de winkel. We moeten een nieuwe partij worden voor én van iedereen. In inhoud, in toon en in taal.

Jan Ravesteijn (penningmeester)

Wat ging er goed?

Voor de komende gemeenteraadsverkiezingen zijn er met de PvdA goede afspraken gemaakt over de financiering van de campagnekosten van die afdelingen/gemeenten die samen aan de verkiezingen gaan deelnemen. Daardoor worden - ondanks lokale verschillen – de kosten over de gehele linie 50 – 50 verdeeld. Ook is er een noodfonds ingesteld waar lokale afdelingen een beroep op kunnen doen. De GroenLinks afdelingen die zelfstandig deelnemen aan de

gemeenteraadsverkiezingen, kunnen – indien nodig – een beroep op ons doen voor een extra financiële bijdrage.

Wat kan beter?

Vanuit mijn eigen aandachtsveld 'GroenLinks financiën op orde' zijn er op dit moment geen concrete verbeterpunten. Grote uitdaging voor het komend jaar is – ervanuit gaande dat het congres instemt met het principebesluit – de samensmelting van de financiële procedures en structuren met de PvdA. Met veel vertrouwen ga ik die uitdaging aan.

Gebke van Gaal (internationaal secretaris en vicevoorzitter)

Wat ging goed?

Het afgelopen jaar is op Europees en internationaal vlak alles anders geworden. Des te meer van belang om onze verbinding als groene en progressieve partijen te verankeren en verstevigen. Zeker nu met een kabinet dat extreem rechts elke dag meer aan het normaliseren is. We kunnen heel trots zijn dat Bas Eickhout de covoorzitter is van de Greens/EFA in het Europees Parlement en Marieke van Doorninck is gekozen in het bestuur van de Europese Groene Partij.

Wat kan beter?

Met de huidige internationale politiek dreigen onze grootste uitdagingen, klimaatverandering, mensenrechten en verdeling van schaarste in de verdrukking te komen. Een sterke groene Europese politieke kracht is daarom nog altijd pure noodzaak. We zijn nog op zoek naar een duurzame oplossing voor samenwerking met de PvdA op Europees niveau. Dat houdt mij bezig, vanwege het inhoudelijke en politieke belang. En het verhaal en gesprek met onze leden. Ik wil de komende tijd graag meer ruimte en aandacht organiseren om tot de gewenste vorm van samenwerken in Europa te komen. Moedig voorwaarts!

Katinka Eikelenboom (partijvoorzitter)

Wat was een hoogtepunt in 2024?

Begin 2024, nieuwe ledendag in Eindhoven. Op het podium een vrijwilliger die e-mails van leden en kiezers beantwoordt en vertelt hoe mooi het is om zo bij te dragen aan de club. Een jonge vrouw volgt, ze helpt bij congressen en evenementen en heeft veel nieuwe vrienden gemaakt. Wat fijn en ontroerend al die leden die met elkaar deze partij willen maken.

Wat kan beter?

Werken in de politiek vraagt ontzettend veel. Te vaak stoppen politici en bestuurders vroegtijdig

omdat het werk te veel vraagt of als er conflict is ontstaan. Ik trek me dat aan. We kunnen elkaar binnen de partij nog beter steunen in het dienen van de publieke zaak.

Verantwoording toezichtraad 2024

ALGEMEEN

Op het partijcongres van 20 april 2024 heeft de toezichtraad verantwoording afgelegd over het toezicht in 2023. Ook op dat congres is afscheid genomen van Titia van Leeuwen als lid van de toezichtraad, en zijn Crista Vonkeman en Floris Tas als nieuwe leden benoemd.

In 2024 bestond de toezichtraad uit de leden: Hetty Hafkamp (voorzitter), Gerda Bosdriesz, Felix Flinterman, Gerard van de Kuilen, Titia van Leeuwen (tot 20 april 2024), Maarten Prot, Crista Vonkeman (vanaf 20 april 2024) en Floris Tas (vanaf 20 april 2024).

De toezichtraad van GroenLinks houdt toezicht op het partijbestuur en staat het bestuur met raad bij. Het gaat daarbij om toezicht op het nakomen van de wettelijke verplichtingen en financiële verantwoordelijkheden van het partijbestuur, om toezicht op het naleven van statuten, reglementen en congresbesluiten en om toezicht op het op een deugdelijke wijze besturen van de partij. De toezichtraad laat zich door partijbestuurders informeren over de actuele discussies, financiën en andere partijaangelegenheden. Zo heeft het partijbestuur op verzoek van de raad een overzicht gemaakt van congresbesluiten en de wijze waarop het bestuur hiermee is omgegaan. In 2024 werd de toezichtraad verder betrokken bij de formulering van de reglementen voor de gezamenlijke deelname met de PvdA aan de Europese verkiezingen en de daarvoor georganiseerde referenda in de partijen.

De toezichtraad vergadert regulier zo'n zes keer per jaar, deels intern en grotendeels in aanwezigheid van de partijvoorzitter en penningmeester van het partijbestuur. Daarnaast zijn er heisessies, alsook een of twee keer per jaar gezamenlijke strategie- en verdiepingsbijeenkomsten met het partijbestuur. Op de sessie in 2024 is over de linkse samenwerking gesproken. De toezichtraad heeft in 2024 het eigen functioneren geëvalueerd.

Ook nodigt de toezichtraad afzonderlijke partijbestuursleden uit voor overleg, op basis van een te bespreken onderwerp uit de portefeuille van die bestuurder. De toezichtraad voert eens per jaar functioneringsgesprekken met de leden van het partijbestuur.

Het werkplan 2024 van de toezichtraad is begin 2024 vastgesteld en op de website van GroenLinks geplaatst. Eind 2024 is het [werkplan 2025](#) opgesteld. In januari 2025 is het vastgesteld en op de website geplaatst.

WERKZAAMHEDEN

A. Financiën

Het toezicht op de financiën van de partij is en blijft een belangrijke taak voor de toezichtraad. De toezichtraad stelt de accountant aan, voert overleg met de accountant en penningmeester over de resultaten van de controle en brengt advies uit aan het congres ten aanzien van de goedkeuring van de jaarrekening. Daarnaast worden de tussentijdse financiële rapportages besproken en aan het eind van het jaar wordt de begroting voor het komende jaar door de toezichtraad besproken en, bij instemming, goedgekeurd.

Voor de partijfinanciën waren in 2024 de uitkomsten van de Tweede Kamerverkiezingen van november 2023 van belang. Deze tussentijdse verkiezingen leidden tot uitstel voor politieke partijen voor het indienen van de definitieve begroting 2024 bij het ministerie van BZK.

Daarnaast was er aandacht vanuit de toezichtraad voor de tussentijdse financiële rapportages en de verschillen tussen begroting en realisatie. De toezichtraad constateerde in 2024 dat de financiën op orde waren en stemde, na een positieve accountantsverklaring, in met de jaarrekening 2023. Hiermee wordt het congres, conform artikel 21b van het huishoudelijk reglement, geadviseerd met de jaarstukken in te stemmen. Ook de begroting 2025 werd door de toezichtraad besproken en goedgekeurd.

In 2024 was de risico-inventarisatie en ICT aandachtspunt bij de besprekingen met de penningmeester.

B. Functioneringsgesprekken leden partijbestuur

Als onderdeel van de taken van de toezichtraad voeren leden van de raad jaarlijks met elk lid van het partijbestuur een functioneringsgesprek. Per gesprek wordt een verslag gemaakt waarin ook de gemaakte afspraken, aandachtspunten en ontwikkelpunten zijn opgenomen. De gesprekken worden gevoerd op basis van i) een schriftelijke input van een drietal personen die met het betrokken bestuurslid samenwerken, ii) een eigen schriftelijke reflectie van het bestuurslid en iii) de mate van realisatie van de in het voorgaande jaar gemaakte afspraken en voornemens. De toezichtraad voert ook exitgesprekken met afgetreden partijbestuursleden om terug te blikken op het functioneren van het partijbestuur en adviezen te kunnen geven voor opvolgers. De toezichtraad maakt jaarlijks een geanonimiseerd verslag van de functioneringsgesprekken en de exitgesprekken ten behoeve van interne bespreking en bespreking met het partijbestuur.

C. Benoeming leden partijbestuur

De toezichtraad is opdrachtgever van de kandidatencommissie intern (KCI) voor de selectie van kandidaten voor het partijbestuur. Op basis van die selectie verkiest vervolgens het congres de partijbestuursleden. Wanneer partijbestuursleden tussentijds terugtreden is de benoeming van nieuwe leden een taak van de toezichtraad op basis van de selectie door de KCI.

In oktober 2024 heeft de toezichtraad de profielen besproken en de opdracht verstrekt aan de KCI voor het selecteren van kandidaten voor de vacatures van partijvoorzitter en van bestuurslid campagne en communicatie. Op het congres van 21 juni 2025 ligt er een voordracht voor de benoeming van kandidaten voor deze vacatures.

D. Integriteit en inclusie

De toezichtraad heeft als toezichthouder de taak om toe te zien op het omgaan met integriteit en de aandacht voor inclusie en diversiteit door het partijbestuur, de toezichtraad zelf en via het partijbestuur de partij als geheel. Aandachtspunt voor de toezichtraad is het levend houden en evalueren van het beleid omtrent integriteit vanwege het belang van het (blijven) voeren van het gesprek over integriteit, grenzen en waarden in de partij. In 2024 is het verslag van de vertrouwenspersonen in de toezichtraad besproken.

E. Evaluatie functioneren toezichtraad

De toezichtraad evalueert regelmatig het eigen functioneren en dat van de individuele leden. Een goede en periodieke evaluatie draagt bij aan de professionaliteit van de toezichtraad en het creëert een leermoment om te kunnen bepalen of bijstelling van de ingezette koers gewenst is. In 2024 heeft de toezichtraad met de nieuwe leden erbij een heisessie en een evaluatie van het eigen functioneren gehouden onder begeleiding van een externe deskundige.

F. Communicatie en zichtbaarheid

De toezichtraad heeft voor het functioneren een toezichtkader opgesteld. Het meest recente is dat voor de periode 2020-2024. Elk jaar stelt de toezichtraad een werkplan op en een verantwoording aan het congres. Toezichtkader, werkplan en verantwoording worden gepubliceerd op de webpagina van de toezichtraad op de website van GroenLinks, waarmee iedereen hiervan kennis kan nemen.

Op grond van het voorgaande, is de toezichtraad van mening dat zijn statutaire rol goed is ingevuld. De toezichtraad heeft kunnen constateren dat er in 2024 erg veel werk is verzet, zeker ook in het kader van de linkse samenwerking, maar ook het reguliere werk is doorgegaan. Daarom wil de raad zijn waardering hiervoor uitspreken naar het partijbestuur en de medewerkers van het Landelijk bureau. Wij danken de leden van het partijbestuur ook voor de prettige samenwerking en medewerkers van het Landelijk bureau voor de goede ondersteuning.

Verantwoording congrespresidium 2024

TAAK EN WERKWIJZE - ALGEMEEN

Als congrespresidium zijn we verantwoordelijk voor een ordelijk verloop van het congres. De inhoudelijke verantwoordelijkheid van het congres ligt bij het partijbestuur. Praktische zaken zoals de zaal en de catering zijn de verantwoordelijkheid van het Landelijk bureau. Uiteraard werken we als congrespresidium goed samen met de andere partijorganen om het congres zo goed mogelijk te laten verlopen.

Voor het ordelijk verloop van het congres zijn er twee criteria waar we als congrespresidium altijd rekening mee houden:

1) de besluitvorming dient te verlopen volgens de regels in de statuten en het huishoudelijk reglement (zie de bijlage voor de relevante bepalingen uit de reglementen);

2) het congres kan op een goede manier besluiten nemen.

Leden kunnen bij ons altijd terecht voor vragen, opmerkingen of klachten over de gang van zaken op het congres (congrespresidium@groenlinks.nl). Als congrespresidium vergaderen we gemiddeld vijf tot zes keer per jaar, samen met een adviserend lid uit het partijbestuur en de projectleider van het Landelijk bureau. De meeste resultaten van ons werk kun je lezen in de congreskrant, zoals bijvoorbeeld in het voorstel voor de orde van het congres, de dagvoorzitter(s) van het congres, de categorisering van amendementen en de opzet van de agenda.

BIJZONDERE PUNTEN BIJ DE VOORBEREIDING VAN HET CONGRES 2025

Als congrespresidium vinden we het belangrijk dat er op het congres ruimte is voor discussie en dat leden hun spreekrecht kunnen uitoefenen, zeker voor de agendapunten die zich daartoe lenen en die onder veel leden leven. In de congresorde hebben we de spelregels opgetekend, waarmee we de spelregels van het congres vastleggen, zodat het congres ordelijk en democratisch verloopt. We willen graag dat zowel doorgewinterde partijleden als nieuwe leden die voor het eerst aan een congres deelnemen zich thuis voelen op het congres. Bij de voorbereiding op een congres kijken we ook altijd nadrukkelijk naar de feedback die we hebben gekregen uit de evaluatie van het voorgaande congres.

De afgelopen twee jaar zijn we als GroenLinks steeds nauwer gaan samenwerken met de PvdA. Dit betekent ook voor ons als congrespresidium dat we intensief samenwerken met het congrespresidium van de PvdA voor het gezamenlijke congres. Samen met de PvdA-collega's proberen we ervoor te zorgen dat de beste elementen van beide congresculturen worden gebruikt voor de organisatie van het gezamenlijke congres. Ook voor de congressen op 21 juni doen we dit

weer. Beide partijen organiseren in de ochtend hun eigen congres en in de middag is het gezamenlijke congres. We hopen dat eenieder een mooi congres zal hebben en bij vragen zijn wij uiteraard beschikbaar.

HET CONGRESPRESIDIUM

Beatrijs Erends, Coos Hoebe, Gijs van der Kroef (tot februari 2025), Jaco van der Veen (tot maart 2025), Jaap van der Heijden (voorzitter), Jessica Kips, Rik van der Laan, Werenfried Spit, en Willemijn Ruberg

(Jaco van der Veen, Jaap van der Heijden en Jessica Kips maakten voor het gezamenlijke congres op 20 april 2024 ook deel uit van het gemeenschappelijke GroenLinks/PvdA-congrespresidium)

BIJLAGE: TAKEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN HET CONGRESPRESIDIUM IN DE STATUTEN EN HET HR

HET CONGRESPRESIDIUM:

- beoordeelt of het elektronisch stemmen voldoet aan de voorwaarden (ST art. 11 lid 2);
- kan een bijeenkomst organiseren voor indieners van amendementen, om deze onderling af te stemmen (HR art. 1 lid 5);
- is inhoudelijk verantwoordelijk voor de congreskrant (HR art. 1 lid 6);
- ontvangt en zorgt voor de behandeling van (actuele) moties (HR art. 1 lid 8 en 9);
- beoordeelt actuele moties (HR art. 1 lid 9);
- adviseert het bestuur over de organisatie van een extra congres (HR art. 2);
- deelt amendementen in categorieën (HR art. 4).

Verantwoording interne kandidatencommissie

OPDRACHT

De interne kandidatencommissie (KCI) kreeg op 12 november 2024 twee opdrachten.

Van de toezichtraad kreeg de KCI de opdracht om voordrachten op te stellen voor de (her)benoeming door het congres van een partijvoorzitter en een partijbestuurslid met de portefeuille communicatie & campagnes.

Van het partijbestuur kreeg de KCI de opdracht om te komen tot een voordracht voor de (her)benoeming door het congres van minimaal twee leden van de toezichtraad.

Voorafgaand aan de definitieve opdrachtverlening zijn de profielschetsen en de opdrachten in gesprek met de voorzitter van de toezichtraad en de vicepartijvoorzitter nader toegelicht, verdiept en afgestemd. De kandidatencommissie heeft de keuze uit een enkelvoudige voordracht of, bij gelijke geschiktheid, een meervoudige voordracht.

Gedurende de procedure heeft de voorzitter van de KCI op verschillende (in de opdrachten aangegeven) momenten contact gehad met de voorzitter van de toezichtraad en de vicepartijvoorzitter om de stand van zaken te delen.

SELECTIEPROCEDURE

De vacatures zijn opengesteld geweest van 19 november 2025 tot 2 januari 2025. Voor de openstaande functie van partijvoorzitter ontving de KCI één sollicitatie. Voor de functie van bestuurslid communicatie & campagnes ontving de KCI twee sollicitaties. Voor de functies in de toezichtraad ontving de KCI vier sollicitaties. Op 7 januari 2025 vond de briefselectie plaats, en is besloten alle kandidaten voor het partijbestuur uit te nodigen voor een gesprek en drie kandidaten voor de toezichtraad. Met de vierde kandidaat voor de toezichtraad is contact geweest over andere mogelijkheden om binnen de partij van waarde te zijn.

Voor de functie van partijvoorzitter is één gespreksronde gehouden, waarna de voordracht werd vastgesteld. Voor de functie van partijbestuurslid communicatie & campagnes werd ook één gespreksronde gehouden en is met beide kandidaten gesproken. Daaruit is één kandidaat voorgedragen voor de functie.

Voor de functies in de toezichtraad is tevens één gespreksronde gehouden, daar alle kandidaten reeds zittende toezichtraadsleden waren. De KCI heeft gemeend alle drie de kandidaten voor te

dragen voor herbenoeming. Er is voor elk van de kandidaten plaats in de toezichtraad en er is dus geen sprake van een meervoudige voordracht.

Tijdens alle gesprekken met de verschillende kandidaten heeft de KCI uitgebreid aandacht besteed aan motivatie en geschiktheidseisen. Tevens heeft de KCI met de kandidaten gesproken over de samenwerking van GroenLinks met PvdA en alle complexiteit die dat met zich meebrengt, ook in de nabije toekomst. Uiteraard is er tot slot grondig stilgestaan bij integriteit.

Op basis van de gesprekken en een online check door het partijbureau zijn er geen bezwaren rond de integriteit van de kandidaten aan het licht gekomen. Dit geldt ook voor de kandidaat die uiteindelijk niet is voorgedragen voor de functie van partijbestuurslid communicatie & campagnes.

AANDACHTSPUNTEN

De KCI ziet op basis van deze selectieronde (en eerdere selectieronden) een tweetal zaken waarvoor ze graag wat aandacht vraagt.

Allereerst was de opbrengst van sollicitaties deze ronde, net als verschillende eerdere rondes, mager te noemen. De KCI is zeer tevreden over de voordrachten die ze ook deze ronde heeft kunnen doen en over de kwaliteit van de voorgedragen kandidaten. Er is echter een risico dat gebrek aan keuze in kandidaten ook tot andere resultaten kan leiden. Het zou goed zijn als de partij meer investeert in scouting en werving van potentiële bestuursleden en toezichtraadsleden. De KCI denkt daarin graag mee, en komt daartoe graag in contact met de projectleider scouting en/of de scoutingcommissie.

Ook signaleert de KCI graag dat de herbenoeming van leden van het bestuur en toezichtraad, hoewel positief en goed voor de continuïteit, kan resulteren in ongewenste leegloop als teveel zittende bestuursleden tegelijk zouden besluiten zich niet opnieuw te kandideren. Voor een goede balans van ervaring en nieuw bloed is het van belang dat er voldoende zittende leden en uitdagers solliciteren op de verschillende sleutelposities in de partij.

TERUGBLIK

Het was voor de KCI wederom een voorrecht om aan de slag te gaan met de verschillende vacatures. De KCI heeft ook deze ronde een aantal mooie, inspirerende gesprekken mogen voeren en de voordrachten stemmen tot tevredenheid.

De interne kandidatencommissie bestond voor deze procedure uit: Marelva van Erp, Helen Kuyper (voorzitter), Bart de Leede, Jeroen van Rossum (vice voorziter), Marieke Wagter, Benthe van Wanrooij en Stephanie Bennett.

Bart de Leede heeft besloten na drie perioden te stoppen met het werk voor de KCI. De partij, en de collega's van de KCI in het bijzonder, zijn hem zeer dankbaar en erkentelijk voor zijn jarenlange inzet in de KCI!

Verantwoording EGP-delegatie

EEN JAAR VOL GROENE KOERS EN INTERNATIONALE SAMENWERKING

Onze EGP-delegatie heeft zich het afgelopen jaar met toewijding ingezet binnen de Europese Groene Partij. In een roerige tijd, waarin moed, samenwerking en principiële keuzes centraal staan, namen we actief deel aan Europese ontwikkelingen, campagnes en het versterken van onze invloed. In dit verslag blikken we terug op wat we samen hebben bereikt, met trots en open vizier naar wat nog komt.

VERANTWOORDING EGP-DELEGATIE – CONGRESKRANT 21 JUNI 2025

De afgelopen periode was een bewogen en intens jaar voor onze delegatie naar de Europese Groene Partij (EGP). De delegatie, bestaande uit zeven leden die in 2022 verkozen zijn, wordt geleid door onze internationaal secretaris van GroenLinks, Gebke van Gaal. Naast haar zijn Daniëlle Hirsch, Daniël Poolen, Remco Lopez Antezana, Catarina Vieira, Bram Joanknecht, Stephanie Bennett en Ruth Noorduyn gekozen delegatielid van deze gedreven groep. Op 21 juni 2025 loopt hun gezamenlijke termijn af.

In een Europa dat voor grote uitdagingen staat, is een krachtige groene stem onmisbaar. De EGP verenigt bijna vijftig groene partijen en speelt een sleutelrol in de koers van het Europese beleid. Juul Evertse, opvolger van Wouter Witteveen, heeft in 2024 als internationaal coördinator een verbindende rol gespeeld in het werk van de delegatie. Ook Soesha Sandker, bestuurslid van DWARS met de portefeuille internationale politiek, leverde een waardevolle bijdrage, onder meer tijdens het congres in Dublin. Onze dank gaat ook uit naar Richard Wouters, die met zijn diepe kennis van Europese politieke stromingen een onmisbare sparringpartner is geweest.

De verkiezing van Bas Eickhout als Spitzenkandidaat namens de EGP – samen met Terry Reintke – betekende een belangrijk moment voor onze partij en de start van de campagne. Hun benoeming vervolgens na de verkiezingen tot co-leiders van de GREENS/EFA-fractie in het Europees Parlement bevestigt onze leidende en belangrijke rol in Europa. De verkiezing van Marieke van Doorninck als bestuurslid van de EGP versterkt deze positie nog verder. Als stemgerechtigd lid speelt GroenLinks jaarlijks een actieve rol op de EGP-congressen. Ook voerden we vele gesprekken over inhoudelijke thema's, participeerden in bijeenkomsten en bouwden we op diverse manieren aan ons groene netwerk.

CAMPAGNE MET ONZE BUREN

De Europese verkiezingscampagne bracht ons op veel plekken, onder andere op het congres van de Duitse Groenen in Nedersaksen op 13 april 2024, waar Gebke een toespraak hield. Ook voerden we vanuit de afdeling Groningen met de Duitse Groenen op 1 juni 2024 samen campagne in beide landen. Deze samenwerkingen onderstrepen de kracht van solidariteit en gezamenlijke actie.

De uitdagingen waar Europa voor staat zijn immens: de aanhoudende veroveringsoorlog van Rusland tegen Oekraïne, oorlog en genocide in Palestina, de opkomst van autoritaire regimes, de klimaatcrisis, afnemende biodiversiteit en toenemende sociale ongelijkheid.

Juist in deze tijd is het van levensbelang om onze groene waarden krachtig te blijven uitdragen – met lef, met compassie en in samenwerking met anderen. De hoop op verandering en het optreden daarvan wordt met al deze inzet groter en groter en kan ook ineens tot ondenkbare koersverandering leiden.

HOOGTEPUNTEN: DE EGP-CONGRESSEN IN LYON EN DUBLIN

Het EGP-congres in Lyon (1–4 februari 2024) was een mijlpaal. Hier werd niet alleen het verkiezingsmanifest vastgesteld, maar ook werden de Spitzenkandidaten gekozen. De keuze voor Bas Eickhout kwam na veel inhoudelijke gesprekken. Samen met Terry Reintke leidde hij vervolgens vol overtuiging de Europese verkiezingscampagne. De slogan “Choose Courage” gaf treffend weer waar we voor staan: moed, visie en rechtvaardigheid.

Ook het congres in Dublin (6–8 december 2024) liet zien waar de Europese groene beweging voor staat. Er werd een nieuwe EGP-committee gekozen, met Vula Tsetsi en Ciarán Cuffe als co-chairs en Benedetta di Marte als Secretaris-Generaal. We zijn bijzonder trots dat Marieke van Doorninck werd verkozen tot lid van dit bestuur. Haar verkiezing is niet alleen een erkenning van haar kwaliteiten, maar ook een strategische versterking van onze positie in Europa.

Tijdens het congres werd intensief overlegd met andere delegaties, onder andere over de gezamenlijke resolutie over Israël en Palestina. De resoluties die verder zijn aangenomen weerspiegelen onze inzet voor vrede, mensenrechten, ecologische rechtvaardigheid en democratische waarden.

VERKIEZING MARIEKE VAN DOORNINCK IN HET EGP-BESTUUR

De wens voor GroenLinks-vertegenwoordiging in het EGP-bestuur leefde al langer. Na een zorgvuldig proces, waarin meerdere kandidaten zijn gesproken en benaderd, is Marieke voorgedragen door het partijbestuur. Marieke brengt een rijke ervaring mee: als voormalig wethouder, fractievoorzitter en locoburgemeester van Amsterdam, als voorvechter van de donut-economie, als bestuurslid van FEMNET en co-chair van WECF. Haar werk op het snijvlak van klimaatrechtvaardigheid, feminisme en systeemverandering maakt haar een unieke en waardevolle stem in Europa.

Marieke is een verbinder pur sang: ze brengt mensen samen, denkt strategisch, blijft rustig onder druk en is gedreven door compassie. In haar nieuwe rol zal ze zich onder andere inzetten voor het netwerk van lokale groene politici en voor de versterking van de banden tussen de EGP en het maatschappelijk middenveld.

REMCO LOPEZ

Ook het afgelopen jaar hebben wij ons vanuit de EGP-delegatie weer mogen inzetten voor een mooier, en groener Europa. Om samen met andere Europese groene partijen van gedachten te mogen wisselen is een mooi, eervol en leerzaam proces. Het blijft daarbij gaan om mensenwerk: het is dan ook erg tof dat het ons gelukt is om Marieke verkozen te krijgen binnen het EGP-bestuur.

Afgelopen congres in Dublin ging voor mij vooral over de resolutie die de internationale gemeenschap oproep om sterker in te grijpen in Gaza, en op te komen voor (basale) mensenrechten. Alhoewel al onze Europese zusterorganisaties de brede lijn steunen, ligt de discussie in bepaalde lidstaten gevoeliger, gezien de geschiedenis. Uiteindelijk is het ons gelukt om de meeste partijen aan tafel te houden, en een sterk geluid te laten horen vanuit onze Europese familie. Dit ging niet zonder slag of stoot, maar als Nederlandse delegatie hebben wij een mooie rol mogen spelen om dit te bereiken: daar ben ik als GroenLinkser, en ook als persoon, trots op.

BRAM JOANKNECHT

Het afgelopen jaar stond in het teken van samenwerking en internationale versterking binnen onze Groene familie. Een bijzonder moment waar ik met trots op terugkijk, is de verkiezing van Marieke van Doorninck in het bestuur van de Europese Groene Partij (EGP). Haar verkiezing tijdens het congres in Dublin voelt als een echte mijlpaal – niet alleen voor GroenLinks, maar ook voor onze

gezamenlijke inzet voor een groener en socialer Europa. Ik ben er trots op dat ik, samen met anderen, via actieve lobby en gesprekken op het congres heb kunnen bijdragen aan dit succes.

Daarnaast was het hartverwarmend om te zien hoe de banden met onze zusterpartijen zich verder verdiepten. De wederzijdse steun en kennisdeling laten zien hoe krachtig onze Groene beweging is als we elkaar opzoeken en versterken.

Samen maken we impact – lokaal, nationaal en Europees.

RUTH NOORDUYN

Zoals gebruikelijk in de aanloop naar een EGP-congres komen we ook deze keer met de GroenLinks-delegatie vooraf een paar keer (digitaal) bij elkaar om de doelen voor deze keer te bespreken en de taken te verdelen. Ik werd samen met enkele anderen verantwoordelijk voor de “groene” resoluties van de andere landen. Dat wil zeggen, kijken of wij als GroenLinks ons kunnen vinden in de hierin voorgestelde standpunten met betrekking tot natuur, landbouw, grondstoffen, energie etc. en zo niet om dan amendementen in te dienen daar waar we in de teksten veranderingen, toevoegingen of juist schrappen van zinnen willen. Dat doen de andere partijen natuurlijk ook. Dus tijdens het congres besteed ik dan veel tijd om daar met de andere partijen over te onderhandelen. Dat is leuk werk. Soms vinden de discussies plaats op het scherpst van de snede, en dan is het de kunst om met begrip voor de politieke, maatschappelijke of soms puur fysieke omstandigheden elders in Europa toch met overtuigende argumenten ons eigen standpunt aangenomen te krijgen. Uiteraard is het daarbij ook zeer bevredigend als je een aanvaardbaar compromis weet voor te stellen. En passant, en dat vind ik dus zo leuk, leer je elkaar én de situaties in alle andere landen en bij de andere partijen vrij goed kennen. Dit werk bindt onze Europese Groene familie weer extra samen.

Uiteindelijk heb ik samen met de anderen van het ‘GroenLinks-groene resoluties clubje’ kans gezien alle voor ons relevante aanpassingen op de groene resoluties in de eindteksten te krijgen. Kortom, (ook) dit stukje van het congres was zeer succesvol en ik kijk er met heel veel plezier op terug.

STEPHANIE BENNET

Het is een eer om delegatielid te zijn geweest voor de EGP namens GroenLinks. Hoogtepunten van deze termijn waren het congres in Lyon in 2024, waar het manifest voor de Europese verkiezingen van dat jaar vast werden gesteld en onze trip naar Brussel, waar we kennis maakten met de EGP, MEP's en delegatielieden van onze zusterpartijen. Als delegatielid krijg je de kans om mee te denken op inhoud, om op Europees niveau het GroenLinks geluid uit te dragen en vooral

om van steun te zijn binnen een netwerk van progressieve, linkse en groene zusterpartijen. Een unieke kans!

CATARINA VIEIRA

De afgelopen drie jaar als lid van de EGP-delegatie waren geweldig. Door deze kans heb ik leden van groene partijen uit heel Europa ontmoet. We hebben samengewerkt en van elkaar geleerd. We waren ook samen op zeer belangrijke en bepalende momenten, zoals de Europese verkiezingen van 2024. Ik wens de nieuwe delegatie het allerbeste!

MET DANK AAN DANIËLLE EN DANIËL

Daniëlle Hirsch en Daniël Poolen hebben zich het afgelopen jaar, ondanks professionele verplichtingen waardoor zij wat meer op afstand stonden, met grote betrokkenheid ingezet voor onze delegatie. Hun rol in de selectie van de nieuwe delegatieleden en hun waardevolle bijdrage aan de voordracht van Marieke van Doorninck voor de EGP-committee verdienen bijzondere waardering.

Met veel dank en een warm hart voor hun toewijding, scherpte en groene kompas – jullie inzet maakt blijvend verschil.

SAMENWERKING IN EUROPA

De samenwerking met de PvdA op Europees niveau vraagt om zorgvuldigheid en aandacht. De PvdA is lid van de PES, de Europese partij familie voor sociaaldemocratische partijen, GroenLinks is lid van de EGP, de Europese Groene Partij. Vier Europarlementariërs van de GroenLinks-PvdA lijst zijn aangesloten bij de fractie van de Groenen (Greens/EFA), vier bij de fractie van de sociaaldemocraten (S&D).

Op dit moment brengen de partijbesturen in kaart op welke manieren we ook in de toekomst in beide politieke families invloed hebben en vertegenwoordigd kunnen zijn. Daarover zijn zij ook in gesprek met het bestuur van de PES en EGP. Als er uiteindelijk toch een keuze moet worden gemaakt tussen de twee partijfamilies, dan hebben de partijbesturen afgesproken dat het aan de leden is om daar op dat moment gezamenlijk een keuze over te maken.

De EGP-delegatie blijft graag betrokken bij dit proces en het verdere gesprek met leden hierover aankomend jaar.

TOT SLOT

Met deze verantwoording willen we niet alleen terugkijken, maar ook het gesprek openen over hoe we samen verder bouwen aan een sterke, groene en rechtvaardige toekomst in Europa. Onze dank gaat uit naar alle leden, collega's en bondgenoten – voor het vertrouwen, de scherpe vragen, mooie campagne en de gedeelde idealen. We blijven samen koers houden, met moed en overtuiging.

Goedkeuren jaarrekening 2023

Volgens de wet en de statuten van GroenLinks dienen jaarrekeningen van de vereniging GroenLinks door het congres te worden goedgekeurd. Het partijbestuur vraagt het congres van GroenLinks om goedkeuring van de jaarrekening 2023, in te zien via de website. De toezichtraad heeft de jaarrekening van 2023 in de vergadering van dinsdag 11 juni 2024 onder voorbehoud goedgekeurd.